

15068
BOS IDEGENNYELVŰ KÖNYV
BUDAPEST

VINERI • 12 NOIEMBRIE 2004 • ANUL LIV NR. 46

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@axelero.hu

Liceul Românesc din Giula în prag de sărbătoare
„Un act cultural în slujba cuvântului și rostirii românești”

Mofturi editoriale

CALENDAR ORTODOX

- 15 noiembrie, luni – † Cuv. Paisie de la Neamț. Sf. Mc. Gurie (*Începutul Postului Crăciunului*).
- 16 noiembrie, marți – † Sf. Ap. și Evanghelist Matei.
- 17 noiembrie, miercuri – Sf. Grigorie Taumaturgul; Ep. Neocezareei; Cuv. Lazăr Zugravul.
- 18 noiembrie, joi – Sf. Mc. Platon, Roman și Zahei.
- 19 noiembrie, vineri – Sf. Prooroc Avdie; Sf. Mc. Varlaam și Ioasaf.
- 20 noiembrie, sâmbătă – † Înainteprăznuirea Intrării în Biserică a Maicii Domnului; (†) Sf. Mc. Dasie; Cuv. Grigorie Decapolitul; Sf. Proclu.
- 21 noiembrie, duminică – (†) **Intrarea în Biserică a Maicii Domnului.** (*Dezlegare la pește*). Duminica a XXVI-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„Sănătatea e ca iapa albă, cum trece dealul, nu se mai vede” – să ne îngrijim de sănătate, căci, odată pierdută, nu se mai regăsește.

(„Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

15 noiembrie

- 1868 – s-a născut biologul *Emil Racoviță*.
- 1875 – s-a născut *Anna de Noilles*, născută Brâncoveanu, scriitoare franceză de origine română.
- 1932 – a murit sergentul *Constantin Turcanu*, erou al Războiului de Independență, imortalizat de Vasile Alecsandri în „Peneș Curcanul”.

16 noiembrie

- 1816 – s-a născut, la Bistrița, poetul, traducătorul și eseistul *Andrei Mureșan*. Este autorul poeziei „Un răsunet”, cunoscută sub numele de „Deșteaptă-te române!”.

17 noiembrie

- 1917 – s-a stins din viață sculptorul francez *Auguste Rodin*, creatorul cunoscutelor sculpturi „Gânditorul”, „Catedrala” și „Sărutul”.
- 1944 – a încetat din viață poeta *Magda Isanos*, exponentă a liricii feminine românești.
- 1989 – au avut loc manifestațiile studențești de la Praga, care au marcat începutul „Revoluției de catifea”.

18 noiembrie

- 1906 – s-a născut, la Craiova, pictorul *Corneliu Baba*.
- 1922 – a murit scriitorul francez *Marcel Proust*, autorul romanului „În căutarea timpului pierdut”.
- 1952 – s-a stins din viață poetul francez *Paul Éluard*.

19 noiembrie

- 1828 – s-a stins din viață, la vârsta de 31 de ani, compozitorul austriac *Franz Schubert*.
- 1893 – în revista „Lumea New York-ului” a fost publicat *primul supliment color*.
- 1912 – s-a născut biologul *George Emil Palade*, primul român laureat al Premiului Nobel.
- 1919 – la București a murit *Alexandru Vlahuță*, poet, prozator și gazetar.
- 1947 – s-a stins din viață *Emil Racoviță*, savant de renume mondial, întemeietorul biospeologiei și al primului Institut de Speologie din lume.

20 noiembrie

- 1907 – s-a născut la Sebiș, jud. Arad, poetul *Mihai Beniuc*.

21 noiembrie

- 1694 – s-a născut gânditorul francez *Voltaire* (François-Marie Arouet).

Apateu – Giula

Delegație din România în vizită la românii din Ungaria

Cu ocazia aniversării a 40 de ani de la înființarea Facultății de Istorie din Cadrul Universității din Oradea, în ultima zi a acestui eveniment, conducerea Universității, însoțită de domnul ministru *Alexandru Athanasiu*, de la Ministerul Educației și Cercetării din cadrul Guvernului României vor vizita și românii din Ungaria.

După informațiile primite de la *Tiberiu Iuhas*, șeful Oficiului ATRU, la 13 noiembrie, delegația română se va deplasa, prima dată,

la Apateu, unde va vizita biserică ortodoxă română și va avea loc o întâlnire cu reprezentanții instituțiilor românești din această localitate. Continuând vizita oficială la Giula, domnul ministru și oaspeții din Oradea se vor întâlni cu *Prea Sfințitul Episcop Sofronie*, după care vor vizita Centrul de Documentare și Informare al ATRU, unde reprezentanții Universității din Oradea vor face o donație de carte.

Tot în cadrul acestei întâlniri, Universitatea

orădeană și Autoguverna-rea pe Țară a Românilor din Ungaria, prin conducătorii *Teodor Maghiar* și *Traian Cresta*, vor semna un protocol de colaborare culturală între cele două instituții.

Următorul program al delegației va fi o convorbire, la Liceul „N. Bălcescu”, cu directorii și profesorii de română din școlile unde se predă limba română, pe tema păstrării identității naționale în drum spre Europa.

Rita Pătcăș

Seghedin

Un film despre religia strămoșilor

Redacția în Limba Română a Televiziunii Maghiare se va prezenta cu o emisiune consacrată religiei românilor din Ungaria. Montajul intitulat „Religia strămoșilor”, pe lângă prezentarea comunităților greco-catolice și baptiste, va evoca istoricul ortodoxiei românești din Ungaria

și secvențe de la sfințirea primului Episcop de Giula. Se va prezenta trecutul și arhitectura Catedralei „Sfântul Nicolae” din Giula, precum și viața membrilor „Oastea Domnului” din Micherechi. Montajul de aproape 40 de minute se va încheia cu prezentarea uneia din cele mai valoroase cărți din colecția Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, Cazanica Mitropolitului Varlam. Emisiunea specială va avea loc duminică, 14 noiembrie, cu începere de la ora 11.20 de minute pe canalul 2 al Televiziunii Maghiare.

T.B.

APEL

Oficiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria solicită și pe această cale autogovernările, asociațiile și instituțiile civile din rândul minorității române din Ungaria să facă propuneri cu privire la conferirea distincției „Pentru Românii din Ungaria”, premiu fondat de ATRU.

Propunerile trebuie să conțină datele și activitatea persoanei sau ale comunității recomandate. Propunerile să fie înaintate pe adresa: Oficiul ATRU 5700 Giula, str. Eminescu nr. 1, până la data de 25 noiembrie 2004.

Budapesta

Lansare de carte

După lansarea din Giula și Micherechi a cărții bilingve „Acele vremuri de neuitat” de *Vasile Roxin*, Uniunea Maghiară a Scriitorilor va organiza o lansare și pentru publicul maghiar de la Budapesta. Programul din 12 noiembrie va fi deschis de *Kalász Márton*, președintele Uniunii Scriitorilor, după care volumul bilingv va fi prezentat de *dr. Székely András Bertalan*, consilier principal la Ministerul Patrimoniului Cultural Național, și își vor da concursul soții *Szitzkó Etelka* și *László*, interpretând cântece populare, românești și maghiare. Evenimentul se va desfășura la Clubul Uniunii Maghiare a Scriitorilor, cu începere de la ora 16.00.

R.P.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

La Budapesta s-a cinstit amintirea lui Victor Babeș

Românii din Budapesta au comemorat 150 de ani de la nașterea lui Victor Babeș (1854, Viena – 1926, București). Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, împreună cu autoguvernările românești din sectoarele II și XI, de această dată a omagiat nu un luptător al drepturilor minoritare și nici un mecena al culturii românești, ci un savant român, care s-a remarcat ca medic și microbiolog. Viața lui însă poate fi o mândrie pentru românii de astăzi, a spus președintele societății culturale, **dr. Maria Berényi**. Cenaclul cultural-științific, dedicat memoriei lui Victor Babeș, a avut loc vineri, 5 noiembrie, la Casa de Cultură Budavári din Capitală.

La evenimentul omagial s-au adunat cam 30 de români din Capitală. Atenției lor au fost supuse mai multe prelegeri biografice legate de viața medicului și savantului român. „Victor Babeș a creat ceva remarcabil, valabil și în zilele noastre, dar noi știm puțin despre el. Deși personalitatea celui omagiat ne este dragă pentru că familia lui a avut rol important în viața culturală și politică a românilor din Transilvania și Ungaria”, a spus dr. Maria Berényi. El totuși este legat și de cultura românească de pe aceste meleaguri, pentru că a fost membru al comitetului Societății „Petru Maior” din Budapesta, organizând, în această calitate, baluri românești din Capitala Ungariei. „Despre aceste împrejurări”, menționează dr. Maria Berényi, „istoriografiile maghiară și română nu scriu mai nimic”.

Cariera lui Victor Babeș, bursier al Fundației „Emanuil Gojdu”, se leagă foarte mult de Budapesta, deoarece aici începe să studieze medicina, după care trece la Universitatea de la Viena. În calitate de asistent, iar mai târziu, ca profesor se întoarce la Facultatea de Medicină din Budapesta, unde cercetează și predă până în 1887. Datorită unei legi speciale, trece în capitala României, depunând, în 1887, bazele Institutului de Patologie și Bacteriologie din București. Victor Babeș rămâne o personalitate a academismului și practicii medicale românești, unul dintre fondatorii microbiologiei moderne, autor al primului tratat de bacteriologie din lume (1885). A avut contribuții esențiale la studiul turbării, leprei, difteriei și tuberculozei. Savantul român a descoperit și a descris peste 50 de microbi necunoscuți, dintre care

cam 30 îi poartă numele. La inițiativa lui s-a înființat, în România, Ministerul Sănătății, menit să ia măsuri și în interesul prevenirii bolilor infecțioase.

Dintr-o scriere în limba maghiară a Mariei Berényi, dată citirii de **Vasile Nemeș**, participanții cenaclului budapestan au aflat amănunte despre contribuția lui Babeș la un vestit proces din Ungaria. La sfârșitul secolului al XIX-lea, valul antisemitismului a atins și Ungaria. În 1883 are loc Procesul de la Tiszaeszlár, în cadrul căruia sunt aduși la judecată câțiva evrei, acuzați cu asasinatul unei fete de 14 ani. Conform acuzațiilor, evreii i-ar fi luat sângele fetei pentru a-l folosi la pâinea de Paști. Inculpații au fost apărați de avocatul Eötvös Károly, care cu ajutorul expertului Victor Babeș a demonstrat nevinovăția evreilor, punând capăt unuia dintre ultimele procese rasiale din Europa. Cu ceva mai târziu, fetița a fost găsită în albia Tisei.

La cenaclul literar am mai putut afla că Victor Babeș, cu un an după unirea Transilvaniei cu România, în 1919, este numit profesor la Universitatea din Cluj, la înființarea căreia a contribuit și el. Fiind un excelent vorbitor de maghiară, studenților care nu stăpâneau bine limba română, le predă și ungurește. După cel de-al doilea război mondial, universitatea românească a revenit la Cluj, luând numele lui Victor Babeș. În 1945, s-a înființat, tot la Cluj, universitatea maghiară „Bolyai”. Cele două universități s-au unit în 1956, sub numele de Universitatea Babeș-Bolyai.

Viața și activitatea lui Victor Babeș oferă sentimente de mândrie tuturor românilor, oriunde ar trăi ei.

T. Boca

Liceul Românesc așteaptă foștii și actualii absolvenți și profesori

Direcțiunea Liceului, Școlii Generale și a Căminului de Elevi „N. Bălcescu” din Giula organizează în data de 20 noiembrie, sâmbăta, o întâlnire a promoțiilor, cu prilejul aniversării a 55 de ani de la înființarea Liceului cu Limba de Predare Română din Giula. Așa cum cititorii *Foii românești* au putut afla deja din numerele trecute, la manifestare sunt așteptați să participe toți foștii și actualii profesori și elevi ai instituției românești.

Deoarece mulți s-au interesat și la redacția noastră în legătură cu detaliile acestei manifestări, i-am solicitat un scurt interviu directorului **dr. Maria Gurzău Czeglédi**, despre programul zilei de 20 noiembrie.

– Am încercat să răspândim cât mai mult posibil vestea că organizăm această întâlnire, deci personal să nu aștepte nimeni invitație, deoarece nu avem posibilitatea, și ar fi o muncă enormă, să aflăm adresele și, în cazul femeilor măritate, numele tuturor absolvenților liceului nostru. În zilele noastre informația circula cu viteză mare, astfel prin mass-media scrisă și electronică în limba română, precum și pe pagina de internet a școlii noastre am răspândit deja de mai mult timp că vrem să facem această întâlnire cu ocazia aniversării a 55 de ani de la înființarea liceului nostru. Am solicitat și ajutorul școlilor românești, organizațiilor și autoguvernărilor locale pentru a răspândi informația la cât mai mulți. Deci, așteptăm pe toată lumea cu

mult drag la manifestarea noastră din 20 noiembrie, pentru a evoca împreună 55 de ani de învățământ liceal românesc, pentru a schimba păreri despre trecutul, prezentul și, de ce nu, viitorul instituției noastre.

– Care va fi programul acestei zile?

– Primul moment al zilei, cu începere de la ora 15.30, va fi dezvelirea unei plăci memoriale, pe peretele fostei clădiri a liceului, ce se găsește în str. Városház nr. 13. Această placă este realizată de școala noastră, în colaborare cu Fundația pentru Cultura Română din Ungaria. Apoi, de la ora 16.30,

oaspeții sunt așteptați în clădirea liceului actual, pe str. Liceum nr. 2, unde va avea loc o întâlnire a promoțiilor, vom vernisa o expoziție de fotografii despre istoricul liceului și vom proiecta un film despre școala românească din Giula. Conform planurilor noastre, de la ora 18.00, în sala mare a Centrului Cultural Român ar avea loc un program cultural, unde vor evolua Corul „Pro Musica” din Giula, echipa de teatru a liceului, corul și echipa de dansuri populare românești a școlii noastre. De la ora 20.00, după o mică recepție, va urma un bal, care sperăm va fi pe placul participanților la această manifestare și vom petrece împreună până seara târziu, amintindu-ne de tot ce a fost frumos și plăcut în anii de liceu.

– Se prevede deci, o zi cu un program bogat...

– Sperăm să ne reușească ceea ce ne-am propus, și pentru aceasta este o garanție ajutorul mare pe care l-am primit de la mai multe organizații, cum sunt Fundația Publică pentru Minorități, Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Fundația pentru Cultura Română și Autoguvernarea Românească din Giula.

- iova -

55 de ani de la înființarea Liceului „N. Bălcescu”

Cu prilejul aniversării a 55 de ani de la înființarea Liceului cu Limba de Predare Română din Giula, direcțiunea acestei instituții îi invită cu mult drag și cu aleasă stimă pe toți foștii profesori și absolvenți ai școlii la **„ÎNTÂLNIREA PROMOȚIILOR”** care va avea loc la Liceul, Școala Generală și Căminul de Elevi „N. Bălcescu” (Giula, piața Liceum nr. 2) în ziua de sâmbătă, 20 noiembrie 2004

„Strângeri de mână” la Giula

Pe data de 7 noiembrie, o delegație arădeană a sosit la Giula, la invitația Primăriei orașului. Oaspeții au fost invitați la manifestările intitulate „Strângeri de mână”, pornite acum 10 ani. Conform acestei date, întâlnirea a fost una jubiliară. Datorită acestui fapt, acum s-au întâlnit atât persoanele care se află acum la conducere, cât și cei care, în perioada ce a trecut, au cârmuit cele două orașe: Aradul și Giula. Oaspeții au fost așteptați la Centrul Cultural Erkel, unde s-a desfășurat prima parte a programului. În cuvântul de deschidere, dr. *Perjési Klára*, primarul Giulei, a evidențiat importanța faptului că această manifestare de prietenie a ajuns la a zecea ediție. De asemenea, dânsa a

precizat că anii care au trecut, s-au scurs, pentru ambele părți, sub semnul Uniunii Europene.

Viceprimarul Aradului, *Tiberiu Dékány*, a evidențiat faptul că acest jubileu constituie un motiv în plus pentru a continua aceste lucrări. Și-a exprimat dorința ca, trecându-se peste legăturile de administrație, să se intensifice și legăturile turistice între cele două orașe. Totodată, a invitat reprezentanții Giulei ca, pe data de 19 noiembrie, să viziteze orașul Arad, în cadrul aceluiași manifestări. Viceprimarul *Bognár Levente* a spus că se bucură în mod deosebit că această întâlnire are loc chiar la finele „Zilelor Culturale Erkel”, un motiv în plus fiind faptul că giulanii

au ales ca moment de încheiere al acestor manifestări un concert de muzică clasică, susținut de Filarmonica din Arad.

După aceste discursuri a urmat vizionarea unui film, realizat de Televiziunea din Giula, în care s-au evocat evenimentele mai importante din cei zece ani de activitate din cadrul „Strângerilor de mână”. Mai apoi, au fost invitați să-și spună părerile, impresiile cei care, în decursul celor zece ani, au condus cele două orașe.

În a doua parte a programului s-a desfășurat întâlnirea organizațiilor civile, prin reprezentanți de ambele părți, unde s-a pus în mod serios problema posibilității unei colaborări mai intense pe plan turistic, un important domeniu de activitate pentru ambele părți. După aceste discuții, oaspeții au vizionat, la Centrul Cultural Românesc, piesa „Gărgăunii dragostei” de Iosif Vulcan, în interpretarea elevilor Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu”, ziua fiind încheiată la Centrul Cultural Erkel, prin audierea concertului Filarmonicii din Arad.

Toma Iova
Foto: K.I.

Ședința în deplasare a Comisiei de Învățământ

Comisia de Învățământ a AȚRU va ține o ședință ordinară în deplasare la școala românească din Bedeu, în data de 19 noiembrie. Conform informațiilor primite de la președintele acestei comisii, *Gheorghe Marc*, ședința va avea drept scop evaluarea activității didactice în

domeniul predării limbii române la școală. Membrii comisiei vor participa la ore, pentru a urmări modul de predare a materialelor în limba română și stadiul de însușire a cunoștințelor de limba română în care se află elevii. Pe lângă acestea, se vor interesa și despre activi-

tatea doamnei director *Elena Silaghi*, conducătoarea acestei instituții. De asemenea, vor vizita primăria comunei pentru a afla informații despre comunitatea românească din localitate, dorind să obțină și unele statistici despre românii de aici.

-toma-

Colaborare turistică Arad-Bichiș

A fost lansată o nouă pagină de internet menită să faciliteze dezvoltarea relațiilor transfrontaliere în județele Arad și Bichiș. Proiectul a fost lansat de Universitatea „A. Vlaicu” din Arad, împreună cu Fundația de utilitate publică pentru dezvoltarea întreprinderilor în județul Bichiș. Din suma de circa 50.000 de euro, obținută în mare parte din fondul Phare CBC, se prevede dezvoltarea în special a colaborării în domeniul turistic. Pagina www.arad-bekes.ro oferă actualmente peste 250 de obiective turistice, conținând informații generale și oferte de cazare.

I. Kaupert

Drum de biciclete între Bichișciaba și Salonta

Între Bichișciaba și Salonta se va construi o bandă de circulație pentru biciclete. Asociația Parcului Natural Lunca Crișurilor a câștigat 45 de mii de euro din fondul Microproiecte Phare CBC pentru elaborarea planului de operații tehnologice privind construcția unei benzi de circulație a bicicletelor între Bichișciaba și localitatea Salonta din România. Pentru materializarea proiectului, autogovernările în cauză trebuie să aloce suma de 1 milion 250 de mii de forinți.

I. K.

Alegeri în România

România se află în pragul alegerilor. Data alegerilor este stabilită prin hotărârea Guvernului, cu cel puțin 60 de zile înaintea votării, iar campania electorală începe cu 30 de zile înainte de data desfășurării alegerilor și se încheie în ziua de sâmbătă, care precede data alegerilor, la ora 7.00.

Alegerile din anul 2004 pentru Camera Deputaților și Senat, precum și pentru funcția de președinte al României au loc la data de **28 noiembrie 2004**. Campania electorală a început la data de 28 octombrie 2004 și se încheie pe data de 27 noiembrie 2004, ora 7.00.

În campania electorală, candidații, formațiunile politice, toate organizațiile sociale și cetățenii au dreptul să-și exprime opiniile în mod liber și fără nici o discriminare, prin mitinguri, adunări, utilizarea televiziunii, radioului, presei scrise și a celorlalte mijloace de informare în masă.

Cetățenii români care se găsesc pe teritoriul Ungariei în ziua alegerilor din România, își vor putea exercita dreptul de vot la Ambasada României de la Budapesta și la Consulatul General al României de la Seghedin.

Astfel, duminică, 28 noiembrie 2004, se vor organiza și vor funcționa secții de votare la sediul Ambasadei României din Budapesta (1146 Budapest, Thököly út 72, tel.: 06-1/384-02-71) și la sediul Consulatului General al României din Seghedin (6720 Szeged, Kelemen László utca 5, tel.: 06-62/424-430), unde cetățenii români majori, cu drept de vot, domiciliați în Ungaria sau aflați temporar pe teritoriul Ungariei își vor putea exercita acest drept.

Cele două secții de votare vor fi deschise în ziua de duminică, 28 noiembrie 2004, între orele 7.00–21.00 (ora Ungariei).

Persoanele interesate vor vota pe baza **pașaportului românesc valabil** și vor semna o declarație pe propria răspundere din care să rezulte că nu și-au exercitat sau nu își exercită dreptul la vot în aceeași zi pe baza altui act de identitate. În cazul în care nu mai sunt în posesia unor pașapoarte valabile, respectiv valabilitatea pașapoartelor este expirată sau acestea sunt pierdute, furate ori deteriorate, cetățenii români vor putea vota numai pe baza unui **act de identitate românesc valabil** (carte de identitate, carte de identitate provizorie sau buletin de identitate). Aceștia își vor asuma răspunderea, printr-o declarație semnată, că nu au pierdut cetățenia română.

Persoanele care **nu dețin un act de identitate românesc valabil**, din categoriile specificate anterior, **nu pot participa la procedura de votare**.

Pentru orice neclarități sau informații suplimentare puteți contacta telefonic la numerele indicate mai sus Ambasada sau Consulatul General al României.

Sprijin pentru lucrătorii români în străinătate

Departamentul pentru Muncă în Străinătate stă la dispoziția tuturor cetățenilor români care lucrează în străinătate pentru asigurarea, protejarea și promovarea drepturilor și libertății lor, și tuturor cetățenilor români care doresc să obțină un loc de muncă în străinătate (prin intermediul Oficiului pentru Migrația Forței de Muncă din subordinea Departamentului pentru muncă în străinătate). Pe bază de acorduri la nivel guvernamental, Departamentul stă în colaborare cu Germania, Spania, Elveția, Luxemburg, Ungaria, Franța și Portugalia, iar pe bază de colaborare cu firme angajatoare aparținând sectorului privat sau public sau reprezentanți ai acestora din Italia, Israel, Qatar, Emiratele Arabe Unite și Egipt.

Departamentul pentru Muncă în Străinătate

Adresa: Calea Victoriei nr. 15, sector 3, București

Telefon: 00 40 21 – 315 93 44

Tel/Fax: 00 40 21 – 312 05 21

E-mail: dms@mmsf.ro

Web: <http://dms.mmsf.ro>

Simpozion științific, pentru a 14-a oară

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria organizează, în zilele de 27–28 noiembrie, cel de-al XIV-lea simpozion științific, la care vor ține prelegeri cercetători, istorici, lingviști și etnografi români din România și Ungaria. Simpozionul va fi organizat la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (Giula, str. Gh. Doja nr. 8).

În programul celor două zile vor fi dezbătute următoarele subiecte: Cornel Sigmirean – Școlile Blajului în istoria învățământului și culturii românești; Grigore Ploșteanu – Contribuții la cunoașterea relațiilor științifice academice româno-maghiare în secolul al XIX-lea; Ovidiu Pecican – Un sfânt catolic maghiar printre românii din Câmpia de Vest; Otilia Hedeșan – Vlahii din Timoc. Repere ale unei comunități uitate; Victoria Moldovan – Ileana Mureșanu – Liana Pop – Formarea limbii române ca limbă străină la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj; Eugen Glück – Străduințe ale parohiilor ortodoxe române

din Sud-Estul Ungariei în spiritul Statutului Organic; Ana Borbély – Variantele de grai și standard în vocabularul elevilor cursului superior al școlii românești din Chitighaz; Elena Csobai – Comunitatea românească din Giula-germană în secolul al XIX-lea; Ana Hoțopan – Excurs asupra publicațiilor etnografice ale românilor din Ungaria; Gheorghe Santău – Zbuciumatul secol al XIX-lea în mult încercata Transilvanie; Stella Nicula – Despre îngeri... puțin altfel; Tiberiu Herdean – Personajul în romanul „Patul lui Procust” de Camil Petrescu; Maria Gurzău Czeglédi – 55 de ani de la înființarea Liceului cu Limba de Predare Română; Elena Munteanu – Simbolul Sfintei Cruci în cultura și literatura română; Emilia Martin – Igienă și frumusețe în familia românească; Maria Berényi – 140 de ani de la reînființarea Mitropoliei Ardealului.

În cadrul simpozionului vor fi prezentate cele mai noi publicații ale Institutului de Cercetări, apărute în 2004. – va –

Oroian la Oradea

Muzeul Țării Crișurilor din Oradea a fost, în cursul săptămânii trecute, gazda unei importante manifestări care a reunit în cadrul acestei instituții elita muzeografilor de artă din România. Comunicările și dezbaterile de specialitate au fost completate și de vernisajul unei expoziții din lucrările artistului plastic giulan Ștefan Oroian. –e–

Expoziție retrospectivă la Budapesta

Institutul Cultural Român de la Budapesta a organizat miercuri, 10 noiembrie, un nou vernisaj de expoziție. La deschiderea expoziției retrospective de pictură a lui Iuliei Hălăucescu din Piatra Neamț, programul a fost întregit și cu un moment

muzical susținut la pian și vioară de elevi ai Liceului de Artă din Piatra Neamț.

Expoziția de picturi se poate vizita la Institutul Cultural Român de la Budapesta din strada Izsó nr. 5, până în data de 30 noiembrie.

R. P.

Recital pe versurile lui Nichita Stănescu

„Să spunem cuvinte lungi” este titlul manifestării următoare din 23 noiembrie, organizată de Institutul Cultural Român de la Budapesta. Spectacolul pe versurile poetului Nichita Stănescu va fi prezentat în

limba română de actorii Teatrului Național din Cluj, Anton Tauf, Eva Crișan și Carmen Culcer.

Manifestarea va avea loc la Institutul Cultural din strada Izsó nr. 5, cu începere de la ora 18.00. –rip–

Mofturi editoriale

*Nu știu cine, nici cum
Ridică pe valuri de ură
Gunoaiele strânse
în drum...*

(Ana Blandiana:
Sub insultă)

Cronica Autogovernării nu se dezmințe nici în numărul 10 din octombrie 2004, în ale cărui pagini vede lumina zilei încă un bastard, și anume articolul anonim *Pericolele unui protocol*, semnat (totuși) de întregul (!) „colectiv redacțional” al reprezentativei gazete. Însă cine cunoaște colectivul redacțional cu pricina, pricepe cu ușurință că nici sfera de interese, nici tonul, nici „problema” dezbătută nu au nimic în comun cu Autogovernarea noastră, cel puțin sperăm să fie așa. Vina gravă a *Cronicii* constă în faptul că permite infiltrarea dezmațurilor politice cu iz revizionist din România într-o publicație (care pare a fi) finanțată cu alte scopuri, și anume asigurarea perenității culturale și a demnității etnice a comunității românești din Ungaria.

Autorul articolului „periculos” s-a gândit să facă și el valuri și să strige „Lupul!”, vârsându-și focul pricinuit de vestea unui protocol care, cu probabilitate, urmează a fi încheiat între *Coaliția Românilor din Ungaria* și Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad. Prilejul pare ideal pentru un arădean răzvrătit, de a da glas uneltirilor din urbea sa, care, însă, pe noi nu ne interesează și nu ne privesc. Ziaristul aflat în pericol se referă, mai întâi, la evenimentele de la 1 Decembrie 1918, ținând să-și dezvăluie originea prin afirmația potrivit căreia data mai sus amintită „are pentru noi conotații speciale și oarecum diferite...”. Nu știm cum se vor îmbulzi liderii Autogovernării, după aceste măturisiri, la recepțiile oferite de Ambasada și Consulatul României cu prilejul apropiatei zile naționale a românilor!... Și cum percep ei integrarea europeană, dacă îi deranjează orice act democratic, de exemplu activitatea rodnică a unei organizații civile, în speță, a *Coaliției Românilor din Ungaria*.

Ziaristul se înverșunează să prezinte *Coaliția* prin prisma luptelor politice pentru putere, cu care e obișnuit,

și care pare singurul țel al mentalității pe care cu onoare o reprezintă. Însă *Coaliția Românilor din Ungaria* este o organizație civilă, inițiată cu o alternativă democratică, fără a se declara opoziția directă a vreunei alte organizații. Drept dovadă, reprezentanți ai *Coaliției* participă cu interes la toate acțiunile legate de comunitatea românească, indiferent de cine sunt acestea organizate. Este trist că ATRU nu e prezent la nici un eveniment inițiat de *Coaliție* (la Otlaca-Pustă, Micherechi sau Giula)! Astfel, se pot trage cu ușurință concluziile la întrebarea *cine dezbină?*

Legitimitatea *Coaliției* (printre puținele organizații românești care s-au format fără directive uniformizatoare, de sus, ci pe bazele specificului intern al comunității noastre) este atestată prin faptul că aceasta este invitată și la evenimente de anvergură importantă, cum a fost și deschiderea anului universitar în România, organizată la 4 octombrie a.c., la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad. La invitația Senatului acestei Universități au răspuns și alte instituții prestigioase din România și din Europa, iar pentru noi a fost o onoare să participăm la această sărbătoare și să ne bucurăm de ospitalitatea domnului rector *prof. univ. dr. Aurel Ardelean*. Strămoșii domniei sale sunt chitighăzeni, lucru care a dat o semnificație deosebită dialogului nostru. Afiliațiile politice ale domnului rector, însă, nu au constituit subiectul acestui dialog, deoarece, spre deosebire de Autogovernare,

Coaliția Românilor din Ungaria nu e interesată în jocurile de putere din România, ci în protejarea, stimularea și reînvierea sentimentului de apartenență etnică și a limbii strămoșești în rândurile românilor noștri. Nu înțelegem de ce, ziaristul neliștit de soarta unui protocol încă inexistent, nu-și expune părerea cu privire la partidele politice și la „ieșirile extremiste, antimaghiare și antisemite” din România, (numai) în cotidienele (de diferite limbi) din România și de ce face uz, în acțiunile sale personale, de întinarea unei organizații care se străduiește, prin activitatea sa,

să depășească superficialitatea și supunerea distructivă cu care ne-am obișnuit în secolul trecut.

Coaliția Românilor din Ungaria respinge toate ideile extremiste, naționaliste, antisemite sau dictatoriale fie ele din România, din Ungaria sau din alte țări. Totodată, se opune hotărât intoleranței față de idei și persoane. Acest comportament ne este dictat de însăși istoria și existența noastră umană și minoritară. Însă, în primul rând și fără concesii, **respingem toate acțiunile, ideile, manifestările antiromânești și, în primul rând, pe cele îndreptate împotriva românilor din Ungaria.**

La festivitatea organizată la 4 octombrie de Universitatea arădeană, au participat și reprezentanți ai următoarelor instituții (unii dintre ei prezenți și la inaugurarea Centrului de Documentare din Giula, unde își are sediul cinstita *Cronică*): *Dan Vasile Ungureanu*, prefectul județului Arad, *Búza Gábor*, vicepreședintele Consiliului Județean Arad, Universitatea din Debrecin, Facultatea de Medicină din Seghedin, Școala Superioară „Tessedik” din Bichișciaba (cu care instituția arădeană are o îndelungată și fructuoasă colaborare), reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior din Padua, San Marino, Udine, Vârșet. Partide politice nu au participat la manifestare, care, de altfel, a avut un nivel profesional european.

Cronicarul plătit – pardon! colectivul redacțional al *Cronicii* – îi declară și pe acești participanți și colaboratori ai Universității „Vasile Goldiș” extremiști, antimaghiari, servitori ai anumitor partide?

Indiferent de acuzele vasalilor de la *Cronica*, *Coaliția Românilor din Ungaria* va acționa și pe mai departe în mod democratic în interesele majorității pe care o reprezintă și va da curs tuturor acelor colaborări constructive și sincere în care românii din Ungaria sunt considerați drept partener egal.

**Prezidiul Coaliției
Românilor din Ungaria**

Adunarea Generală a Bisericii Baptiste din Cercul de Misiune al Regiunii Crișurilor

Pastorii, prezbiterii și delegații Bisericii Baptiste din Regiunea Crișurilor s-au întrunit sâmbătă, 6 noiembrie, în vederea încheierii anului 2004 prin prezentarea rapoartelor de activitate din partea fostei conduceri și în vederea alegerii conducerii noi.

Fratele păstor Szlovák Tibor împreună cu soția, Agnes, după mulți ani de slujire cu devotament, ca pastor la Biserica Baptistă din Giula și ca președinte al acestui cerc de misiune, nu au mai luat parte la această ședință, datorită faptului că au acceptat invitația unei Bisericii Baptiste Maghiare din Australia. Suntem foarte recunoscători lui Dumnezeu pentru slujirea lor în această zonă, fiind binecunoscută activitatea neobosi-

tă a surorii Ágnes în lucrarea cu copiii și cu femeile.

Ședința a debutat cu un moment de rugăciune, condus de fratele Gál Lajos de la Szeghalom, având ca text de referință Romani 9:3, „Căci aproape că doresc să fiu eu însumi anatema, despărțit de Cristos, pentru frații mei, rudele mele trupești.” Apostolul Pavel se bucura așa de mult de părtășia cu Dumnezeu, încât dorința lui cea mai mare era să facă de cunoscut și altora ceea ce înseamnă aceasta. Se bucura de Cristos, dar era gata să renunțe la această stare de dragul fraților lui, dacă aceasta trebuia să fie prețul. Nu putea să-i mântuiască, dar era gata să fie biciuit, bătut, improșcat cu pietre ș.a.m.d. doar pentru a le face cunoscut pe Domnul Isus.

Mai mult, el afirmă: sunt gata să fiu blestemat numai ca ei să-L cunoască pe El. Așa precum Ap. Pavel, și noi suntem chemați să fim o binecuvântare pentru frați, deoarece El a purtat blestemul pe crucea de la Golgota.

După salutul de întâmpinare al pastorului Csizsár István de la Bichiș, adresat întregii adunări, a urmat o informare din partea pastorului Mészáros Kálmán, secretarul Uniunii Baptiste de la Budapesta. Reținem din această informare că zona de nord a Ungariei a înregistrat în anul care a trecut cea mai mare creștere numerică. Acest cerc misionar a avut o creștere cu 600 de noi membri botezați. În Ungaria, în prezent, funcționează 6 cercuri misionare, cel mai numeros fiind cel

din Budapesta cu 4500 de membri. În anul 2004 s-au oficiat peste 300 de botezuri. În bisericele baptiste din Ungaria sunt peste 3000 de tineri, iar numărul membrilor acestor biserici este 11.500.

După voturile exprimate de delegați în ce privește noul executiv și comitet al Cercului misionar, iată numele celor ce au fost aleși: președinte Kiss Tibor (pastor la Szeghalom), vicepreședinte Mike Jenő (prezbiter la Bichiș), secretar Csizsár István (pastor la Bichiș), casier Perlaki Pál (Giula), precum au fost alese și surorile Maria Petrușan (Micherechi), Kiss Tiborné (Szeghalom) și Bito Arturné (Giula).

În urmare, fratele Mészáros Kornél a salutat noua conducere cu textul din

Fil. 3:21-14, „Nu că am câștigat premiul sau că am și ajuns desăvârșit; dar alerg înainte, căutând să-l apuc, întrucât și eu am fost apucat de Hristos Isus. Fraților, eu nu cred că l-am apucat încă; dar fac un singur lucru: uitând ce este în urma mea, și aruncându-mă spre ce este înainte, alerg spre țintă, pentru premiul chemării cerești a lui Dumnezeu, în Hristos Isus.”

Fratele Kiss Tibor, noul președinte, a mulțumit celor ce l-au desemnat pentru această slujbă și a dat curs citirii textului din 1 Cor. 16:13-18.

Dorim și noi ca Dumnezeu să-i dea călăuzire, putere și binecuvântare peste lucrarea din Cercul Misionar al Regiunii Crișurilor și peste noua conducere.

Pastor Teofil Tripo

ABCdarul creștin de Viorel Iuga

Botezul creștinului (I)

Probabil că unul dintre cele mai neglijate subiecte în învățătura ce o oferim altora este învățătura despre botez. Deseori suntem tentați să presupunem că acesta este un subiect deosebit de simplu și deci cunoscut. Aș vrea să vă spun de la început că subiectul botezului este complex și ceea ce vom face în următoarele pagini va fi doar o prezentare foarte sumară și foarte condensată a acestui mare subiect. Sigur că și referitor la acest subiect, vom culege învățătura noastră tot din Sfânta Scriptură. Pentru aceasta vom analiza, pentru început, învățătura Domnului și a sfinților apostoli exprimată în cuvinte. Apoi vom analiza Botezul Domnului Isus și exemplele de botez prezentate în cartea Faptele Apostolilor.

Referitor la Învățătura exprimată prin Cuvântul scris avem:

I. Învățătura Domnului Isus

Aceasta se găsește în:

1. Matei 3:15: „Drept răspuns, Isus i-a zis: »Lasă-mă acum, căci așa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit.«”

Citirea pasajului biblic în fiecare Evanghelie evidenție-

ază foarte clar faptul că Domnul Isus este Cel ce vine la Ioan să ceară Botezul. Probabil că este normal să ne întrebăm: De ce a venit Domnul Isus la Ioan?

Nu știm în ce zi și nici la ce oră, dar, cert, este că, într-o zi, când Ioan ridică privirea, vede, prin mulțime apropiindu-se de el, pe Fiul lui Dumnezeu. Ce momente emoționante au putut fi aceste. Pentru noi, slujitorii lui Dumnezeu este o cinste să botezăm pe oamenii în a căror viață s-a văzut cu adevărat schimbarea produsă de Duhul. De multe ori ne simțim privilegiați dacă avem ocazia să botezăm o anumită personalitate. Cum s-a simțit Ioan când a văzut că Domnul Isus Se apropie să ceară botezul? Biblia spune că sentimentul a fost unul singur: de nevrednicie. Aceasta îl face să încerce să îl oprească, dar Domnul Isus cere botezul. Venirea Domnului Isus, la Ioan, la Iordan, atât pentru cei de atunci, cât și pentru cei care citesc Scriptura, arată credința Lui în necesitatea botezului.

2. Luca 7:29-30: „Și tot norodul care l-a auzit, și chiar și vameșii au dat dreptate lui Dumnezeu, primind botezul

lui Ioan; dar Fariseii și învățătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui.”

În această ocazie, Domnul Isus afirmă că cei ce s-au botezat au fost de acord cu învățătura lui Dumnezeu, respectând-o, iar cei ce au respins botezul s-au împotrivit, de fapt, planului divin de salvare.

3. Matei 28:19-20: „Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.”

Prin aceste ultimele cuvinte rostite înainte de înălțarea la cer, Domnul Isus ne comunică foarte clar câteva lucruri:

– Botezul se face în numele Sfintei Treimi,

– Botezul este un act obligatoriu pentru toți cei ce doresc apartenența la Împărăție,

– Botezul trebuie administrat doar de trimișii speciali ai lui Dumnezeu,

– Botezul trebuie urmat de adâncirea în învățătura Bibliei.

(Va urma)

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cereri de rugăciune ale lunii noiembrie

Această rubrică este har de la Dumnezeu, o posibilitate, pentru oricine care crede în puterea rugăciunii, în importanța mijlocirii pentru alții și are chemare specială de la Dumnezeu să ajute și în acest fel lucrarea Lui. Mijlocirea ne face să semănăm cel mai mult cu Cristos, care mijlociește veșnic la Tatăl pentru noi, pentru întreaga omenire. Noi, copiii lui Dumnezeu, avem o responsabilitate enormă și ca mijlocitori: Dumnezeu ne va folosi pentru a-și pune în aplicare voia pe pământ. Fiecare credincios este chemat să facă parte din armata de mijlocitori.

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să ne rugăm...

- ... pentru trezirea spirituală de pe acest pământ.
- ... pentru relațiile familiare.
- ... pentru cei bolnavi, ca Domnul să le curețe inima și să le dea o pace deplină.
- ... pentru cei care lucrează în misiune, ca să cunoască cât mai mulți oameni pe Dumnezeu și să aleagă calea Lui, calea veșniciei.

Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru ca acest final de an să ne găsească într-o stare de profundă analiză a activității noastre spirituale din acest an, și stând înaintea Creatorului cu juruințe noi pentru viitor.
- ... pentru ca Domnul să ne ierte pentru toate situațiile din viața noastră, când nu am acționat după voia lui Dumnezeu, împiedicând planul Lui.
- ... pentru toți cei care au fost greu încercați pe parcursul anului, ca Domnul să-i ajute să se revigoreze atât spiritual, cât și material.

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi

Pr. Arhim. Teofil Părăian

Sfânta Liturghie, sărbătorire cuprinzătoare (3)

(Continuare din numărul trecut)

Încă o dată vă spun, e o taină, e o taină a credinței, e ceva ce nu se poate explica, ceva ce nu se poate demonstra, e ceva ce ține de credința noastră. Și credem că ele se prefac în Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos prin venirea Duhului Sfânt, deci la Sfânta Liturghie avem și Rusaliile așa că se poate vorbi despre Rusaliile Sfintei Liturghii. Și aici aș putea să aduc înainte și un alt gând, și anume că ceea ce s-a întâmplat la întruparea Mântuitorului, la întruparea Fiului lui Dumnezeu în Preasfânta Fecioară Maria - adică Duhul Sfânt a venit peste Preasfânta Fecioară și puterea Celui Preaînalt, adică puterea lui Dumnezeu, a umbrit-o și Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat în ea - aceea se întâmplă la Sfânta Liturghie. E aceeași Treime de la Buna Vestire, aceeași Sfântă Treime e și la Sfânta Liturghie în sensul că Dumnezeu Tatăl trimite pe Duhul Sfânt ca să prefacă Cinstitele Daruri în Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, deci avem exact ceea ce s-a petrecut la Buna Vestire, prin bunăvoința Tatălui, prin lucrarea Sfântului Duh și bineînțeles prin alegerea și a Mântuitorului Insuși care a vrut să Se întrupeze din Preasfânta Fecioară Maria. Așa încât, iată, la fiecare Sfântă Liturghie avem prezentă Sfânta Treime așa cum a fost la Buna Vestire când S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu prin Maica Domnului, când Preasfânta Fecioară Maria a zis „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău” (Luca 1, 38).

Astfel privită, Sfânta Liturghie este o sărbătorire cuprinzătoare în înțelesul că în ea se rezumă, se cuprinde într-un timp scurt, ceea ce s-a întâmplat în timp mai îndelungat, ceea ce s-a întâmplat în istoria Bisericii și ceea ce sărbătorim noi. Nu trebuie să așteptăm Paștile, până când mai vin o dată Paștile, pentru că fiecare Sfântă Liturghie e și Sfintele Paști. Nu trebuie să așteptăm până a veni Vinerea cea Mare în legătură cu Paștile, pentru că fiecare Sfântă Liturghie este Jertfa

Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Nu trebuie să așteptăm Cina cea de Taină până în Joia Mare de anul viitor de pildă, pentru că Sfânta Liturghie este și Cina cea de Taină. Nu trebuie să așteptăm Înălțarea Domnului până la vremea când se va sărbători după Paști, pentru că fiecare Sfântă Liturghie este și Înălțarea Domnului. Nu trebuie să așteptăm cea de-a doua venire, când va fi ea - Dumnezeu știe când va veni din nou Domnul Hristos cu mărire să judece viii și morții - pentru că la fiecare Sfântă Liturghie e și a doua venire a Domnului Hristos.

Apoi, pentru că Domnul Hristos nu este niciodată singur, ci este totdeauna împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, la Sfânta Liturghie avem și sărbătoarea Sfintei Treimi cea de după Rusalii, din luna de după Rusalii, Sfânta Liturghie fiind prilej de a fi prezentă Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh la Sfânta Liturghie.

Și pentru că Domnul Hristos nu este numai în Sfânta Treime împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ci este și împreună cu oamenii și mai ales cu oamenii lui Dumnezeu, noi la Sfânta Liturghie pomenim și pe Maica Domnului. Am spus aseară cum anume, o modalitate v-am prezentat aseară, că suntem îndemnați să o pomenim pe Maica Domnului și cum să o pomenim pe Maica Domnului. Sigur că mai sunt și alte modalități, de exemplu în ectenii zicem: „Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim”. Sunt tot cuvinte pe care le spunem și în cadrul Sfintei Liturghii, dar nu numai în cadrul Sfintei Liturghii ci și în liturghia cea mai largă, cum v-am spus că pentru noi liturghia înseamnă numai Liturghie, dar pentru alții, care au cuvântul mai largit, liturghie înseamnă și celelalte slujbe ale Bisericii noastre. Deci, toată vremea de slujire a lui Dumnezeu este o liturghie și toată vremea de a-l sluji lui Dumnezeu, în orice latură a vieții, tre-

buie să fie o prelungire a Sfintei Liturghii. Și apoi, pentru că Domnul Hristos este împreună cu cetele de sfinți, pomenim la Sfânta Liturghie nu numai pe Maica Domnului, cuprindem nu numai sărbătorile Maicii Domnului, chiar dacă nu le sărbătorim pe fiecare după rostul pe care îl are, ci o sărbătorim pe Maica Domnului în general, înseamnă că avem la Sfânta Liturghie și sărbătorile Maicii Domnului, și avem și sărbătorile sfinților, tot în înțelesul acesta că pomenindu-i pe sfinți, fiind noi înșine cinstitori de sfinți, înseamnă că și Sfânta Liturghie este un prilej de cinstire a sfinților, deci și de sărbătorire a sfinților.

Așa că, în felul acesta gândită, Sfânta Liturghie este o sărbătorire cuprinzătoare. Sărbătorim evenimente legate de mântuirea noastră, evenimente care au dus la mântuirea obiectivă, la mântuirea în general a credincioșilor și totodată Sfânta Liturghie este și un prilej de sărbătorire a oamenilor lui Dumnezeu, a Maicii Domnului, a sfinților, așa încât anul bisericesc, în cele din urmă, se rezumă în fiecare Sfântă Liturghie cu tot ce are el ca sărbători anume de peste an. De câte ori luăm parte la Sfânta Liturghie, luăm parte la toate sărbătorile pe care le avem în cursul unui an bisericesc iar aceasta în timp scurt și cu participarea câtă o avem noi la aceste evenimente și la aceste sărbători. Dumnezeu să ne ajute!

Comunicat despre lucrările Sfântului Sinod

În zilele de 2-3 noiembrie 2004, la Reședința Patriarhală din București, sub președinția *Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist* al României, s-au desfășurat lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Conform comunicatului dat la încheierea lucrărilor de Biroul de Presă și Comunicații al Patriarhiei, pe ordinea de zi s-au aflat teme referitoare la slujirea pastoral-misionară, viața monahală și misiunea socială a Bisericii, viața liturgică din parohii, învățământul teologic și religioasă, diferite aspecte din activitatea comunităților ortodoxe românești de peste hotare, participări ale unor membri ai Sfântului Sinod și ale altor teologi ortodocși români la întruniri internaționale ortodoxe și ecumenice, etc.

Dintre hotărârile adoptate de Sfântul Sinod al BOR în comunicat sunt amintite următoarele: în legătură cu Dialogul dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Catolică Orientală de rit bizantin (Greco-Catolică) din România, Sfântul Sinod - luând act de faptul că încă nu s-a primit un răspuns clar la solicitarea adresată părții Greco-Catolice de a alege între dialog și apelarea justiției - a aprobat propunerea de a se aștepta răspunsul care va decide calea care va fi urmată pentru rezolvarea neînțelegerilor privind unele locașuri de cult; Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe

Române a hotărât să solicite forurilor legiuitoare reluarea procesului legislativ în vederea aprobării proiectului Legii Cultelor cât mai urgent posibil. Sfântul Sinod a aprobat Protocolul privind colaborarea în domeniul protejării Patrimoniului Național Bisericesc - Pictură bisericească, încheiat între Patriarhia Română și Ministerul Culturii și Cultelor - Comisia Națională a Monumentelor Istorice; a hotărât înființarea unui Seminar Teologic Liceal în Municipiul Drobeta-Turnu Severin începând cu anul de învățământ 2005/2006; a decis editarea unui Liturghier în limbajul mimico-gestual și a lucrării „Simbolica semnelor necesare în opera de asistență religioasă a persoanelor cu deficiență hipoacuzică”; a luat act de promulgarea și publicarea în Monitorul Oficial a Legii pentru construirea Catedralei „Mântuirii Neamului” în Parcul Carol din București.

Comunicatul se încheie cu următoarele cuvinte: „În perspectiva alegerilor generale din România, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române îndeamnă pe toți slujitorii Sfințelor Altare și pe toți credincioșii Bisericii Ortodoxe Române să participe la vot în duhul credinței și al iubirii de Biserică și Neam, cu responsabilitate creștină și civică, votând pentru înfăptuirea binelui comun și a viitorului României.”

Biblia, în variantă electronică

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, *IPS Bartolomeu*, a lansat săptămâna trecută, la Cluj-Napoca, în premieră, versiunea electronică a Bibliei jubiliare a Sfântului Sinod. *IPS Bartolomeu*, autorul traducerii ediției jubiliare a Bibliei, a declarat, la ceremonia desfășurată în Aula Magna a Universității „Babeș-Bolyai”, că ar fi bucuros dacă versiunea electronică „s-ar pirata foarte mult, chiar la scară mondială”:

„Știu că firmele din întreaga lume își iau nenumărate măsuri pentru ca produsele

lor să nu poată fi copiate. Noi însă am fi bucuroși să fim piratați cât mai mult și cât mai repede. Cuvântul lui Dumnezeu merită să fie furat și jefuit. Această versiune se adresează în primul rând generației noi. Primul lucru pe care trebuie să îl facem noi asupra Bibliei este de a o răspândi, iar momentul de față nu este cu nimic mai senzational decât atunci când Biblia a apărut prima dată tipărită”, a spus înaltul ierarh ortodox. *IPS Bartolomeu* s-a declarat convins că versiunea electronică nu va anula importanța celei tipă-

rite, apărută în anul 2002. El spune că s-a îngrijit de apariția variantei electronice a Bibliei și pentru a-i ajuta pe românii din diaspora. Varianta electronică a Bibliei va fi publicată și pe site-ul oficial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. CD-ROM-ul costă 550.000 de lei, cu 50.000 mai puțin decât varianta tipărită.

Biblia jubiliară a Sfântului Sinod va putea fi citită pe Internet în scurt timp, fiind promisă ca un cadou de Crăciun pentru credincioșii români ortodocși.

SFATURI PENTRU ELEVI

Reguli pentru o învățare rapidă

1. *Fii atent în clasă.* Cu cât înțelegi mai mult în clasă, cu atât se va reduce timpul de învățat acasă.

2. *Pune întrebări profesorului.* Nu lăsa lucruri nelămurite. Acasă e mult mai greu de lămurit decât în prezența profesorului.

3. Drumul de la școală până acasă să fie cel *mai scurt și mai rapid posibil.*

4. Înainte de a te apuca de învățat *fă-ți un plan de învățare*, începe să înveți cu obiectele cele mai grele și sfârșește cu cele mai ușoare.

5. După ce ți-ai făcut planul de lecții poți *să spui o rugăciune* ca Dumnezeu să te ajute la lecții.

6. Odată ce începi să înveți oprește televizorul, casetofonul și orice altă sursă de distragere a atenției. Cu cât ești mai atent scurtezi *timpul acordat lecțiilor.*

7. *Nu învăța încontinuu* mai mult de două ore, după acest timp o pauză este binevenită pentru odihna creierului tău.

8. *Nu lăsa un exercițiu neterminat* până nu te-ai asigurat că ai făcut totul pentru a-l rezolva.

9. Nu spune niciodată „*nu știu*” la prima vedere a temei.

10. Fă tot posibilul *să nu înveți noaptea.* Dacă ziua îți vine să dormi când înveți, o spălare cu apă rece pe ochi îndepărtează somnul.

11. Obișnuiește-te să te trezești în fiecare zi la *ora 7*, chiar sâmbăta sau duminica.

12. Înainte de a învăța este foarte important să fie *ordine* la biroul la care lucrezi. De asemenea trebuie să ai o iluminare corespunzătoare, de preferat lumina zilei.

13. Obișnuiește-te să lucrezi la *birou.*

14. Roagă-l pe unul din *părinți* să te asculte și să-ți verifice lecțiile.

15. Învăță nu doar din caiet, ci și din *manual.* Ceea ce-ți dă profesorul în caiet este doar un rezumat al lecției.

16. Când citești, fă-o cu *voce tare.* Cu cât stimulezi mai mulți analizatori, cu atât vei reține mai ușor.

17. Nu lăsa niciodată *învățatul* pe ultimul moment.

18. *Împarte lecția* în mai multe părți. La sfârșitul învățării unei părți fă o recapitulare a părții.

19. Mărește *progresiv* timpul de învățare. Dacă îl mărești dintr-o dată s-ar putea să nu faci față.

20. Nu lăsa nici o zi de școală și nici o sâmbătă fără să înveți. Duminica este ziua de *odihnă.*

21. Este bine ca atunci când *recapitulezi* s-o faci cu creionul în mână. Scriind, lecția se va întipări mult mai bine în minte.

22. Discută problemele tale de școală cu colegii. Astfel te ajută pe tine, dar și pe ei. *Explicând* altuia ca tine, vei înțelege și mai bine ce ai învățat.

23. *Nu te îmbuibă* înainte de a învăța. Cu burta plină se învață mult mai greu.

24. Orice problemă ai nu ezita s-o discuți cu părinții. *Experiența* lor este oricum mai bogată decât a ta.

25. Nu te culca pe *laurii succesului.* Dacă ai o notă mare la un obiect nu înseamnă că nu mai trebuie să înveți.

26. Redu la minimum timpul în care nu faci *nimic folositor.*

27. Gândește-te tot timpul cât înveți că *înveți pentru tine* și nu pentru părinți sau profesori. Orice înveți la școală este folositor vreodată în viață.

28. Pentru ca succesul să-ți fie cât mai aproape adoptă o *atitudine adecvată* față de profesor (învățător). Dânsul te poate ajuta să înveți mai ușor.

29. Înlătură din gândirea ta *copiatul.* Cel păgubit ești în primul rând tu.

LIMBA NOASTRĂ

Știți să scrieți corect românește?

Exerciții și soluții gramaticale

ÎNTRUNA ———— — mereu, fără întrerupere;
— permanent, tot timpul
ÎNTR-UNA ———— — în una (din două sau mai multe): în una + s. fem.

I. Completați spațiile libere cu una dintre formele ortografice date mai sus; motivați alegerea făcută.

- Numai zumzetul de-albine/ Curge, parcă vine
Din adâncul firii pline/ De răpaos. (G. Coșbuc – Poezii)
- Lucrează timp de opt ore.
- Copiii gălăgioși săreau peste tufele de răchită.
- Valurile râului scăldau faleza nisipoasă.
- De sus cădeau razele ce-i străbăteau prin păr și-i beșicau pielea.
(Em. Gârleanu – Cea dintâi durere)
- În partea cealaltă fetele, grămădite buluc, şușoteau
- Ploua, ploaie măruntă de toamnă și bătea un
vânt iute și rece care aducea câteodată nouri albi... (M. Sadoveanu – Povestiri)
- Robotul urca din adânc, cantități uriașe de minereu...
- Tătuca blastămă și suduie când cade câte o oaie.
(M. Sadoveanu – Povestiri și nuvele)

TOTUNA ———— un fel, identic, același lucru; la fel, egal

TOT UNA ———— nu tot două; una, nu mai multe

II. Completați spațiile libere cu una dintre formele ortografice de mai sus.

- e dac-ai murit/ Flăcău ori moș îngârbovit;
Dar nu-i leu să mori/ Ori câne-nlănțuit.
(G. Coșbuc – Poezii)
- De mori târziu, ori mori curând./ De mori sătul, ori mori flămând,
..... e! Și rând pe rând/ Ne ducem toți!
(G. Coșbuc – Poezii)
- De-acum vindem și boii, căci este.
- Dacă făptuiești cu gândul ori cu fapta e
- Eu am citit trei pagini, iar el ca și ieri.
- Ionel are o minge, iar eu am, dar de fotbal.
- Mi-e dacă îmi dai astăzi banii sau mi-i dai mâine.
- A fi leneș este cu a nu munci.
- A nu primi o sarcină e cu a fugi de răspundere.

Soluții:

I. întruna – în 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
II. totuna – în 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9; tot una – în 5, 6

JOC CU NUMELE

Scrie pe fiecare „treaptă” un nume care începe, dar și se „sfârșește” cu litera A sau a

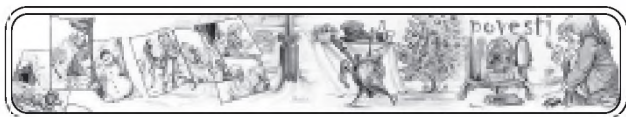

ANIMALE ALINTATE

Și cuvintele pot fi alintate! Unește, cu o linie, denumirea animalului cu forma „micșorată”.

CAL	VRĂBIUȚĂ
VIȚEL	MÂNZIȘOR
VIȚEA	PISICUȚĂ
MÂNZ	VIȚELUȘĂ
PISICĂ	CĂLUȚ
VRABIE	VIȚELUȘ

Cel mai bun prieten

Un copil avea multe jucării. S-a jucat cu ele și deodată s-a plictisit. A început să plângă.

– Nu mai am ce face cu ele, i-a spus tatălui său, ștergându-și lacrimile. Să-mi cumperi o sfârlează. Vreau o sfârlează!

– Bine. Am să-ți cumpăr și sfârlează!

– Tii, grozavă jucărie! A spus el a doua zi, uitându-se la sfârlează cumpărată de tatăl său. Ce culori!... Și ce sunete scoate!... Sffr! Sffr!... Când se învârtă, parc-ar fi un motan care toarce.

Dar se vede că și jucăria asta avea s-o pătească. Într-o zi, băiatul s-a plictisit și de ea și a spus:

– Tăticule, vreau o altă jucărie! Asta nu-mi mai place!

– Bine, bine! Am să-ți cumpăr o altă jucărie, dar pe asta n-ai s-o mai arunci, așa-i?

– N-am s-o mai arunc! a zis băiatul.

Și a primit o cutie cu plastilină de toate culorile.

Mult s-a mai minunat el când a luat o bucăciță și a frământat-o în mâini, de-a ieșit repede-repede o minge rotundă și drăguță. Cu o altă bucată de plastilină a făcut un măr, cu o alta un pușor micuț-micuț! (Numai că nu cîrpea).

S-a mai gândit c-o să facă neapărat și o casă cu grădină, o mașină cu motor, un avion și câte și mai câte.

Și iată că băiatul din ziua aceea nici n-a mai plâns după o altă jucărie și nici nu s-a mai plictisit.

– De ce acum nu mă mai plictisesc? l-a întrebat pe tatăl său.

– Pentru că ți-ai găsit cel mai bun prieten!

– Pe cine? Plastilina? Nu se poate! Ea este doar un pământ frământat cu ulei și cu diferite culori. Dacă nu-l modelezi să iasă ceva, stă cuminte în cutie. Atunci care să fie prietenul cel mai bun?

– Munca! i-a spus tatăl său. Munca harnică de fiecare zi.

Povestire de Victor Sivetidis

„Un act cultural în slujba cuvântului și rostirii românești”

Aniversare la catedra de română din Szarvas

Miercurea trecută, 3 noiembrie, Școala Superioară „Tessedik Sámuel” – Facultatea Pedagogică din Szarvas a sărbătorit „Ziua Științei Maghiare”, în cadrul căreia secția română pentru educatoare și învățătoare a organizat o întâlnire specială. La manifestarea de aniversare a zece ani de existență a Cercului literar „Lucian Magdu” au participat Traian Cresta, președintele Autogubernării pe Țară a Românilor din Ungaria, profesoara de muzică Delia Magdu Krasznahorkai, sora regretatului poet, profesoare și învățătoare de la Școala generală „N. Bălcescu” din Giula, foști studenți ai catedrei și alți oaspeți interesați.

Moderatorul programului aniversar a fost prof. univ. dr. Lentvorszki Anna, șefa catedrei de limbi străine, care, prin cuvintele sale de deschidere, a dat curs evenimentului cultural.

momente poetice, poezii de acești autori români din Ungaria.

Despre Cercul literar „Lucian Magdu”, sărbătorit în acea zi, am stat de vorbă cu doamna Fluieraș, conducătoarea acestuia.

– Prin Cercul de lectură și literatură „Lucian Magdu” se reînnoadă o mai veche tradiție de a citi și a vorbi despre rostirea românească în acest peisaj geografic și

pe exprimarea corectă și apoi pe citirea expresivă din scriitorii români din Ungaria. Despre valoarea scrisului românesc, care este una reală și nu una atribuită fără nici un sens, aș spune că cultura română din Ungaria este un râu cu albie proprie. Nu este o sintagmă metaforică întâmplătoare, ci ea se bazează pe studiul meu din 1994 până în prezent. Așadar, scrisul românesc din Ungaria are albia sa proprie, și m-am gândit că în contextul mai larg al culturii maghiare să celebrăm un poet foarte drag mie, cu atât mai drag cu cât el s-a născut nu numai poet, ci s-a născut artist. El a scris în limba maghiară, pentru că așa au fost vremurile, dar, din fericire, în limba poetică și în expresia magduniană Constantin Olariu din București a reușit să ni-l aducă în universul cunoașterii noastre. Consider asemenea tuturor cugetătorilor despre limbă că limba este purtătoare de identitate, că limba română trebuie revigorată în contextul cultural atunci când acesta ne îngăduie. Iar eu am avut această posibilitate de a înființa acest cerc de lectură și literatură. Aici învățăm să citim fonetic, învățăm să citim frumos, încercăm scurte comentarii de felul celor făcute de către studenta Lidia Oros care m-a ajutat foarte mult și care stăpânește bine limba română. De fapt, studențele actuale nu sunt dintre cele mai bune la literatură, dar am reușit o performanță, așa cum am putut să demonstrăm astăzi, că rostirea românească este o preocupare a noastră. Așadar, cred că astăzi am săvârșit un act de cultură în slujba cuvântului și rostirii românești.

Rita Pățaș

Prima dată au ținut prelegeri lectorii secției de română. Profesoara Lucreția Fluieraș a vorbit despre „Istoricul Societăților literare românești (1869 – 1994) premegătoare Cercului de lectură și literatură română Magdu”, iar profesorul dr. Viorel Hodiș a prezentat „Rolul lecturii în consolidarea cunoștințelor de gramatică română”. În urma acestora, studentele de la secția de educatoare și învățătoare au interpretat un montaj liric din poezii, lecturi și eseuri. Astfel s-au prezentat: Poezia de iubire în creația lui Lucian Magdu; Universul grădiniței în poezia lui Ilie Ivănuș; Poezia de iubire a Mariei Berényi; Povestea unui fulg de zăpadă de Alexandru Hoțopan; Universul grădiniței în versurile Luciei Borza. Comentariile au fost întregite cu

spiritual. În mod firesc, am cuprins în programul nostru de astăzi un moment aniversar din creația poetului Magdu, un poet de esență tragică, a cărui tematică este extrem de bogată. Din spațiul copilăriei lui Bătaș, „mirifică cetate”, până la trecerea poetului, care s-a produs la 29 de ani, am punctat momentele principale din activitatea creatoare a marelui dispărut. Cercul nostru de lectură și de literatură s-a bazat pe nevoia revigorării limbii române la Facultatea Pedagogică „Tessedik Sámuel”. Această revigorare a vocabularului, a rostirii românești, nu poate avea loc decât într-un context organizat. Înainte de a ajunge la studiul disciplinei „Scriitorul român din Ungaria”, am simțit nevoia să creez un cadru organizat, în care să punem accent pe fonetică,

– Dar în Africa nu trăiesc tigris...

– Desigur, aceasta fiindcă tăticul meu i-a împușcat pe toți...

☺ ☺ ☺

Tăticul, către băiețelul lui de patru ani:

– Ei, cei zici, mergem pe jos sau cu tramvaiul?

– Pe jos, dar ia-mă în brațe...

☺ ☺ ☺

– M-am supărat, spune Ileana. Ești prietena mea? Ți-am încredințat un secret, iar tu l-ai divulgat!

– Nu-i adevărat! Nu l-am divulgat, l-am schimbat cu altul.

☺ ☺ ☺

– Papagalul nu mai este în colivie. Ce s-a întâmplat? Întreabă mama.

– Nu știu, dar acum 10 minute am auzit pisica vorbind.

Învățătorul dă clasei o compunere despre un meci de fotbal.

După câteva minute Gigel a și terminat-o. Iată textul alcătuit:

„Din cauza unei ploii torențiale meciul a fost amânat.”

☺ ☺ ☺

Mama era tare mirată. Din camera Ancuței nu se mai auzea nici un zgomot, de aceea se hotărî să vadă ce se întâmplă.

– Ancuța, ce faci, desenezi?

– Nu desenez... scriu!

– Și, mă rog, ce scrii?

– O scrisoare pe care i-o trimit Marinei...

– Dar, tu nu știi să scrii!

– Nu-i nimic, nici Marina, nu știe însă să citească!

☺ ☺ ☺

– Anul trecut, când a fost în Africa, tăticul meu a împușcat doi tigri.

Vizita credincioșilor din Făget în Ungaria

În zilele de 6-7 noiembrie, comunitatea românilor din Ungaria a găzduit câțiva oaspeți sosiți din orașul Făget, această vizită fiind un răspuns la invitația făcută de credincioșii din Micherechi, cu ocazia excursiei lor la Făget. Oaspeții au fost conduși de o delegație a conducerii ora-

cu", sediul AȚRU, Centrul de Documentare și Informare, precum și Catedrala Ortodoxă Română din Giula. În urma acestora, făgetenii au luat drumul Chitighazului, unde au asistat la slujba vecerniei, după care a urmat o masă oferită de către credincioșii din comună. Musafirii au fost aș-

din Ungaria. Dânsul mi-a spus că deja se simte ca acasă atunci când vine să viziteze comunitatea noastră. Se bucură nespuse de toate ocaziile de vizită. Ca și altădată și acum au fost primiți cu bucurie de către oamenii cu care s-au întâlnit, credincioșii ai Bisericii Ortodoxe de pe aceste meleaguri. Aceste întâlniri, după spusele dânsului, au deja un caracter familiar. Speră într-o bună continuare a legăturilor începute, încet-încet vizitând toate localitățile din Ungaria populate de români. „Sunt sigur, a declarat dânsul, că vom găsi multe lucruri de care să ne bucurăm în comun”. Despre planurile de viitor, domnul primar mi-a spus că dorește să se înfrățească cu Aletea, cu orașul Szekszárd fiind deja înfrățiți, având relații foarte bune atât pe plan social, cât și cultural.

Ion Olteanu, directorul Casei de Cultură din Făget, ne-a declarat că, la rândul său, se bucură nespuse de această vizită, la invitația Episcopiei Ortodoxe din Giula, cu sprijinul financiar al AȚRU. Se vrea ca să se întrețină și pe mai departe aceste legături, ca de la români la români. S-au bucurat de căldura sufletească a oamenilor, de ospitali-

Dorel Covaci,
primarul Făgetului

tatea lor. Dânsul a mai fost pe la noi cu alte ocazii, dar mereu se bucură să întâlnească vechi prieteni de aici.

A doua zi, duminică, oaspeții au fost așteptați de că-

tre credincioșii din Micherechi. Sfânta Liturghie arhierescă a început la ora 9, în această zi săvârșindu-se Liturghia hramului bisericii, adică a Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, care se sărbătorește în toate parohiile pe data de 8 noiembrie. Alături de Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie a slujit un sobor de șapte preoți și prin numărul atât de mare al slujitorilor ridicându-se frumusețea sărbătorii. După Liturghie a urmat o masă festivă, în urma căreia făgetenii s-au reîntors acasă, desigur bucuroși că s-au întâlnit cu vechi prieteni, unii dintre ei, iar pentru alții s-au format prietenii noi.

Toma Iova

Corul Ligii Tineretului din Făget a cântat la liturghia din biserica din Micherechi

șului Făget, în frunte cu primarul **Dorel Covaci**, **Ion Olteanu**, directorul Casei de Cultură, preotul paroh **Ioan Jurj**, alături de care a sosit și „Corul Ligii Tineretului” din Făget.

După sosire și cazare, oaspeții au fost conduși de către **Tiberiu Iuhas** și **Eva Ruja Bányai** să viziteze Liceul Românesc „Nicolae Bălces-

teptăți la întoarcere de către membrii Clubului Pensionarilor Români din Giula. Din câte am aflat și pensionarii au mai vizitat părțile Făgetului, nu cu mult timp în urmă. Întâlnirea a avut loc la sediul AȚRU. Aici am stat de vorbă cu domnul primar **Dorel Covaci**, întrebându-l despre legăturile pe care le are orașul Făget cu românii

Întâlnire la Clubul Pensionarilor Români din Giula

Renovări la cimitirul ortodox din Apateu

Cimitirul este oglinda satului, afirmă mulți, mai ales dintre acei ce, pentru a vizita mormintele celor răposați ai lor, se duc în mai multe localități. Preajma cimitirului, starea dru-

murilor și a mormintelor ne arată cât de mult se preocupă oamenii unei localități de trecutul lor.

Membrii bisericii ortodoxe din Apateu, în frunte cu părintele **Origen**

Sabău, s-au decis să aranjeze mormintele acelor a căror rude nu se mai pot ocupa de aceasta. Astfel, pe lângă îngrijirea mormintelor, ei au făcut un drum în mijlocul cimitirului, ca pe parcursul întregului an să se poată intra mai ușor în cimitir.

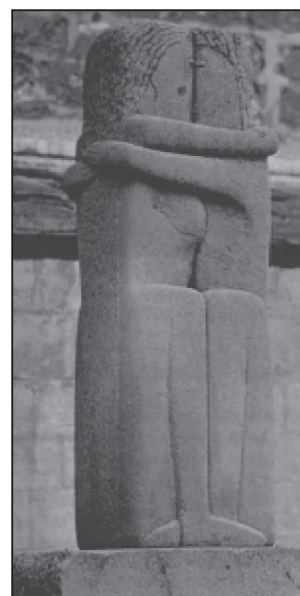
În mijloc au făcut un loc anume, unde se pot ține comemorările, iar cei care vor veni de acum înainte la morminte, pentru a îngriji locurile unde se odihnesc cei dragi ai lor, se vor putea odihni pe băncile care au fost așezate anume cu acest scop. Aceste lucrări s-au terminat până la finele lunii octombrie.

V.J.

„Sărut” de 8,9 milioane de dolari

O sculptură din celebra serie „Sărutul”, a operelor lui Constantin Brâncuși, a fost vândută cu 8,9 milioane de dolari, la New York. Tranzacția a avut loc în cadrul unei licitații de artă modernă și impresionistă a casei new-york-eze „Sotheby”s, iar identitatea noului posesor al sculpturii nu este cunoscută, pentru că acesta a preferat să liciteze prin telefon. Brâncuși a realizat această piesă în 1908. De-a lungul timpului a făcut parte din expoziții renumite, precum Tate Modern, din Londra și Solomon R. Guggenheim, din New York. În urma aceleiași licitații, au fost achiziționate opere ale

lui Gauguin și Modigliani, contra sumelor de 39, respectiv 32 milioane de dolari.

Îmi place să fiu mândru și mi-ar plăcea să simt cât mai de mai multe ori acest sentiment. M-am simțit măreț, de pildă, când Kertész Imre a primit Premiul Nobel pentru literatură sau când, la un festival folcloric din străinătate, mii de spectatori au aplaudat evoluția dansatorilor din Aletea. În primul caz mă bucuram, pentru că sunt cetățean ungar, iar în cel de-al doilea, pentru că fac parte din acea comunitate, ai cărei valori fuseseră reprezentate atât de frumos de păstrătorii de tradiții din orașelul bichișean. Din păcate, însă, sunt și întâmplări contrarii, când deloc nu sunt mândru de faptele semenilor mei.

Nu cunoaștem, nici acum, dedesubturile cazurilor de dopaj ale unor sportivi maghiari la Jocurile Olimpice de la Atena. Aceste încercări de a înșela lumea mă deranjează și mă supără, precum mă revoltă și „greșeala” lui Mutu. Mă gândesc, că oare cum m-aș comporta stând de vorbă cu oameni străini, unde ar veni în discuție, fie trișarea atleților din țara noastră, fie poticneala fotbalistului român. Dar, desigur, aceasta este doar o întrebare retorică. Răspunsul îl știu. Nu m-aș mândri, precum nici nu mă fălesc, că am ținut pumnii pentru reușita atleților sau că am făcut drumul până la Praga pentru a-l vedea „live” pe Mutu.

Din fericire însă, data de astăzi, 12 noiembrie, îmi întărește din nou sentimentul de mândrie, acel sentiment care a cam suferit în ultimele vremuri. După ce, nu demult, participasem la Seghedin la vernisarea unei expoziții timișorene, despre care ați putut citi în numărul trecut al acestui săptămânal, cu bucurie și chiar cu mândrie am povestit cunoștințelor mele despre cea aniversare cu ocazia căreia artiștii timișoreni au expus lucrările lor în orașul de pe malul Tisei. Și anume, pe data de 12 noiembrie 1884 a fost pusă în funcțiune la Timișoara centrala termoelectrică pentru transformarea iluminatului public de la gaz aerian la electricitate. Timișoara devenea, astfel, primul oraș din Europa, în care s-a introdus iluminatul permanent al străzilor cu electricitate. Acest eveniment

Când Europa începea la Timișoara...

major a constituit subiectul expoziției.

Lumina a fost din totdeauna o aspirație a omenirii. Pe parcursul secolelor, omul a încercat, prin puterea minții sale, să descopere o cale de a face din noaptea zi, din întuneric lumină. Prima sursă a luminii a fost

tră în istorie. Evenimentul se petrecea în laboratorul lui Edison de la Menlo Park (New Jersey). În noaptea Revelionului 1880, noul sistem de iluminat a fost prezentat în fața a peste trei mii de curioși care au venit să vadă cu ochii lor lumina stranie și strălucitoare a ce-

Nu știu alții ce cred, dar eu sunt mândru știind că acum 120 de ani, Europa începea la Timișoara.

1884, anul debutului iluminatului public electric în orașul de pe Bega, de altfel, aducea schimbări, nu numai în viața timișorenilor, ci și în viața lui Nikola Tesla. Poa-

focul. De la foc însă, la curentul electric a condus un drum lung. Curentul electric apăruse la începutul secolului al XIX-lea.

Pentru a afla mai multe lucruri despre istoria electricității am „răsfoit” câteva pagini electronice de pe internet și am dat de articolul lui Octavian Nica, „Vocea pentru lumină a Timișoarei”, publicat într-unul dintre numerele din anul trecut al revistei timișorene „Agenda”.

„La scurt timp după ce Alessandro Volta a descoperit (1800) elementul galvanic, marele savant englez H. Davy observă că apropiind două bastonașe de cărbune de pila unei baterii galvanice se produce o scânteie electrică luminoasă. Astfel se punea pentru prima dată în evidență efectul luminos al curentului electric(...) Ofițerul rus lablocikov construiește în 1877-1878 lămpi cu arc stabil, pe care le perfecționează Hefner. În sfârșit, în zilele de 19-21 octombrie 1879, prima lampă electrică cu incandescență, practic utilizabilă în iluminat, in-

lor 700 de becuri atârinate de un fir electric întins între copaci. Edison a fost și cel care a rezolvat problema alimentării mai multor becuri printr-un sistem de distribuție de la o centrală de curent electric. Noua invenție a lui Edison avea să aibă un succes răsunător. În 1882, străzile New York-ului erau luminate cu becuri alimentate de la centrala electrică a lui Edison”.

Cu doi ani mai târziu, și Timișoara beneficia, prima dată pe vechiul continent, de iluminatul public electric.

te vă întrebați acum, ce legătură are acest savant cu capitala Banatului și cu subiectul acestei scrieri, cu mândria? Deși răspunsul e simplu.

Chiar dacă marele inventator Nicola Tesla nu a fost român bănățean, cum îl prezentase prietenul său Henri Coandă, el era istroromân din Croația și îl chema Nicolae Teslea. S-a născut în noaptea de 9 spre 10 iulie 1856, ca fiu al preotului ortodox Milutin Teslea și al Gicăi Mandici. Familia tatălui era de grăniceri autoh-

toni, în fostul imperiu austro-ungar. Numele inițial de familie era Draghici, dar el a fost înlocuit, prin porecla de Teslea, după meseria transmisă în familie, de dulgher, adică teslar. În ceea ce privește legăturile acestui savant cu electricitatea, ele sunt clare. După ce a studiat și a lucrat în mai multe orașe, printre altele și la Compania Edison din Paris, urmând sfaturile unuia dintre asistenții lui Edison, care îi dă și o scrisoare de recomandare pentru Edison personal, în 1884 emigrează în America. Este primit cu dificultăți și răceală, dar în baza recomandării scrise, este angajat în atelierul companiei, ca inginer-electrician pentru repararea motoarelor și generatoarelor de curent continuu Edison.

O situație neprevăzută îl face să se remarce în mod deosebit (1885). Transatlanticul Oregon, dotat cu generator Edison, care se defectase, trebuia să plece spre Europa, la data fixă. Avea toate locurile vândute și o întârziere ar fi adus mari pagube. Firma lui Edison îl însărcinează pe Teslea să repare scurt-circuitul generatorului, cauza defecțiunii. Edison îi promisese un premiu de 50.000 dolari dacă defecțiunea este îndepărtată în timp util plecării vasului la data fixată. Teslea rezolvă problema în 20 de ore și nava pleacă la timp spre Europa, dar în locul premiului primește doar explicația, că promisiunea a fost o glumă. Din primăvara lui 1885, Teslea refuză să mai colaboreze cu Edison și lucrează independent, înființându-și propria firmă, „Tesla Arc Light Company”.

Adam Bauer

Țândărică a realizat un album de muzică aromână

„Bachita” este numele celui mai nou album lansat de Ovidiu Lipan Țândărică, care conține compoziții muzicale cu adânci rădăcini în folclorul balcanic. Țândărică a colaborat la noul album cu interpretul vocal Stelu Enache și cu Fanfara „Zece Prăjini”. L-a auzit întâmplător cântând pe Stelu Enache și a rămas impresionat de timbrul vocal al acestuia. Vocalistul a accep-

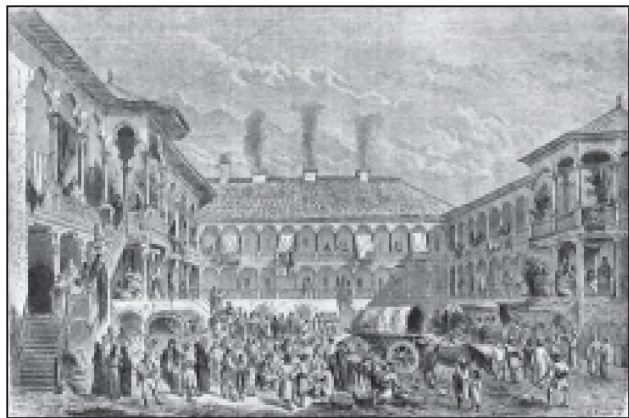
tat provocarea marelui toboșar și au purces împreună la realizarea unui material mu-

zical inedit în graiul aromân. „Bachita” conține 11 piese folclorice, diferite ca limbaj, în spiritul geniului inventiv al compozitorului, fiecare dintre acestea beneficiind de o orchestrație deosebită. Muzica arhaică aromână, într-un aranjament propriu, un amestec de sound de fanfară și chitară electrică, este însăși esența acestei povești extraordinare.

I. K.

Hanul lui Manuc

În vechiul târg al Bucureștilor, începând de pe la 1700, au existat câteva zeci de hanuri, unul mai pitoresc decât altul, ce au cunoscut o adevărată epocă de glorie, timp de aproape două veacuri. După originea ori starea socială a ctitorului și după specificul acestor așezăminte comerciale, hanurile bucureștene de altădată au fost numite „domnești”, „mănăstirești” sau „bisericești”, „boierești” și „neguțătorești”, deși toate aveau aceeași menire economică, în cuprinsul vechiului târg. În cea din urmă categorie istoricii au așezat și „Hanul lui Manuc”, de departe una dintre cele mai faimoase construcții de acest gen din Valahia, nu numai datorită dimensiunilor sale impunătoare, ci și prin figura ctitorului său, legendarul „Manuc Bey”. Iată, pe scurt, povestea controversatului personaj istoric și a hanului care îi poartă numele până în ziua de astăzi.

Omul și epoca

Pe numele său întreg Manuc Mirzaian, armeanul se trăgea dintr-un neam de negustori foarte bogați, originari din regiunea Araratului, dar stabiliți la sud de Dunăre, în cetatea Rusciuk, pe la jumătatea secolului al XVII-lea. Moartea timpurie a tatălui său l-a făcut pe Manuc să ia în propriile mâini afacerile de familie, încă de la o vârstă tânără, dovedindu-se, asemenea majorității armenilor, foarte înzestrat pentru așa ceva.

Portretul pe care George Potra i-l face acestui personaj – în remarcabila carte „Istoricul hanurilor bucureștene”, pe care am folosit-o și noi ca sursă de documentare pentru evocarea de față – rămâne memorabil. „A fost înzestrat de natură cu calități excepționale. Era un bărbat frumos și impunător, foarte inteligent și cult, dovadă că vorbea 12 limbi la perfecție. Era întotdeauna elegant și distins, fin psiholog și adânc cunoscător de oameni, șiret și abil, în același timp, mărinos și larg la suflet, dar știa să fie, deopotrivă curtenitor și voluntar, ba chiar energic, în funcție de orice situație. Marea sa calitate era aceea de a vedea sfârșitul lucrurilor mai înainte ca acesta să se producă, astfel încât știa întotdeauna ce trebuie să facă. I-a plăcut să fie bogat și a reușit să aibă o avere imensă, în bani și a proprietăți”. Însă Manuc a

fost, pentru acea epocă, o personalitate misterioasă și paradoxală.

Se spune despre el că era francmason și „agent dublu”, adică făcea spionaj atât pentru Imperiul Otoman, cât și pentru cel țarist. A fost ridicat la rangul de „dragoman” (un fel de prefect) și „Bey de Moldova” (adică print) chiar de sultan, prin firman dat de Înalta Poartă, iar țarul Alexandru I i-a conferit titlul de „cavaler al Ordinului Sfântul Vladimir”. Pe lângă aceste onoruri, avea inclusiv titulatura de „prim negustor și vistier al regiunii Rusciuk”. În 1808, Manuc trădează cauza turcească și se refugiază la București, punându-se sub protecția armatelor ruse, cu toate că va continua să arbitreze, din culise, conflictul dintre cele două mari puteri. Turcii l-au acuzat că a fugit cu câteva milioane de galbeni din vistieria Rusciukului și au cerut țarului, în repetate rânduri, extrădarea sa. Din aceste motive, dar și din rațiuni negustorești, Manuc nu a zăbovit foarte mult în capitala Țării Românești, lăsându-și numeroasele afaceri pe mâinile unor oameni de încredere. El s-a mutat, pentru o scurtă perioadă, la Sibiu, după care s-a stabilit împreună cu întreaga familie, la Chișinău, în Basarabia, unde a cumpărat moșia Hănțești, cu 300.000 de „lei-aur”.

Moartea sa prematură rămâne o enigmă în jurul căreia s-au țesut tot felul de

legende. După unii, ar fi fost otrăvit de un spion turc infiltrat în anturajul său (fapt de care se temea însuși Manuc, dovadă că a încercat să-și piardă urma), după alții, sfârșitul zilelor s-ar fi datorat unui accident de călărie. Cert este că, la 20 iunie 1817, în vârstă de numai 48 de ani, Manuc Mirzaian înceta din viață, la fel de misterios precum trăise, iar trupul lui era îngropat în curtea Bisericii Armeniști din Chișinău, unde rămășițele sale pământești se găsesc până în zilele noastre. În urma paradoxalului personaj rămăneau o tânără soție văduvă, frumoasa Mariam, și șase copii minori, care nu vor ști să administreze imensa avere moștenită de la defunct.

Scurtă istorie a hanului

În 1806, cu doi ani înainte de controversata fugă a lui Manuc peste Dunăre, izbucnise războiul ruso-turc, de pe urma căruia agentul dublu avea să facă o adevărată avere, uzând de mijloace nu tocmai ortodoxe. Folosindu-se de instinctul său infailibil, armeanul a simțit nevoia să-și lărgască sfera afacerilor și în Țara Românească, tocmai pentru a preveni orice eveniment neașteptat. În a doua jumătate a anului menționat,

Manuc începe construirea faimosului han, după ce cumpărase pe bani grei partea de teren aferentă construcției, în suprafață de aproape un hectar, care făcuse parte altădată din Curtea Domnească de la București. După primii doi ani de conflict militar ruso-turc, răstimp în care armatele țariste se instalaseră în capitala Țării Românești, monumentală clădire este încheiată și – după unii istorici, deloc întâmplător! – Manuc se refugiază peste Dunăre, cu întreaga familie și o avere colosală, ale cărei dimensiuni reale au rămas necunoscute. Tot în toamna acestui memorabil an 1808, „bey”-ul francmason face inaugurarea hanului, ce s-a dovedit ulterior o afacere de mare succes. Din 1808 și până la semnarea Păcii de la București, în 1812, între armatele ruse și cele turcești (an în care negustorul armean se muta definitiv la Chișinău, dovedind că nimic n-a fost întâmplător în viața sa, căci tocmai atunci Basarabia devenea provincie rusească!), „Hanul lui Manuc”, cum era denumit deja, a fost ocupat aproape în întregime de ofițeri țariști și nenumărate delegații de consilieri sau ambasadori otomani, ce duceau nesfârșite negocieri pentru semnarea tratatului. Fiecare dintre aceștia îi plăteau proprietarului 40 de „lei-aur”, pe zi, pentru cazare și masă... De altfel – pentru a avea o oarecare măsură a proporțiilor acestei afaceri – din diferite înscrisuri ale epocii, păstrate până în ziua de azi în arhive, reiese că, în perioada de maximă înflorire, care a mai durat câțva timp și după moartea lui Manuc, beneficiile anuale ale hanului se cifrau în

jurul unei sume medii de peste 130.000 de galbeni „negăuriți și cu marginile neîndoite”, ceea ce reprezenta un venit foarte mare.

Simbol al Orientului

Cutremurul din 1838, care a dus la dărâmarea Turnului Colței din București, a pricinuit și „Hanului Manuc” serioase daune, motiv pentru care fiul cel mare al ctitorului, rămas în Basarabia, ce administra hanul prin intermediul unui epitrop, s-a hotărât să vândă proprietatea moștenită, fapt întâmplat abia în 1842.

Până târziu, după revoluțiile burgheze de la 1848, Hanul lui Manuc a rămas, dacă ne putem permite să folosim un termen consacrat în zilele noastre, un veritabil centru comercial care și-a schimbat de mai multe ori proprietari, fie prin vânzare, fie prin „luare în arendă”. La 1862, când noul proprietar devine negustorul Lambru Vasilescu, hanul cunoaște o renovare lungă și costisitoare. Din aceeași perioadă, premergătoare Războiului de Independență, începuse moda „oțelurilor” franțuzești. Așa se face că, la redeschiderea sa, abia în 1874, hanul se numea „Marele Hotel Dacia” și își va păstra această denumire până după cel de-al doilea război mondial, când autoritățile comuniste îl vor naționaliza. În întreaga sa istorie, de două sute de ani, indiferent ce denumire a purtat, Hanul lui Manuc a rămas nemișcat, la doi pași de „kilometru zero” al Bucureștilor, pe locul în care l-a construit legendarul său ctitor, ca un simbol al faptului că ne aflăm cu adevărat la Porțile Orientului...

Astronomie populară

Pământul

În concepția populară, ca și în antichitatea de până la Aristotel, Pământul nu este sferic, ci are forma unui disc, imbinându-se la margini cu cerul.

În unele credințe rămase din vechime, Pământul se sprijină pe 3 stâlpi din fier, lemn sau ceară. Acești stâlpi sunt roși de o zgripturoaică, care există de la facerea lumii, sau, în alte variante, de luda Iscariotul. Așa se explică și cutremurele de pământ. Zgripturoaica se hrănește doar cu mălaiul și apa de pe pământ. E vorba de mălaiul care cade pe lângă copaie atunci când e cernut și de apa cu care sunt clătite gălețile înainte de a fi umplute la fântână. De aceea, țărani spun că și cele mai mărunte lucruri trebuie economisite, căci risipa folosește dușmanului.

Alte credințe arată că Pământul stă în apă, pe spinarea unui pește mare care, atunci când se mișcă, provoacă cutremure. Țărani cred că dacă Pământul nu ar sta pe apă, aceasta nu ar izvorî din el. Uneori, în loc de un pește, apar doi pești sau doi bivoli.

Și pentru că religia ocupă un loc central în viața țaranului român, există și altfel de explicații pentru cutremure. Se spune că atunci când Dumnezeu se uită doar cu coada ochiului, Pământul se cutremură încet, dar dacă se uită direct, Pământul se mișcă puternic, pentru că se știe păcătos și nu se poate infățișa înaintea lui Dumnezeu.

Soarele

Cultul Soarelui se întâlnește încă din neolitic. Imaginea sa apare în credințele populare antropomorfizată, cu trăsături fizice și calități umane.

Se crede că soarele se naște la solstițiul de iarnă, când e mic ca ziua, crește și devine mai puternic la echinocțiul de primăvară (ziua e egală cu noaptea), atinge punctul culminant la solstițiul de vară (cea mai lungă zi din an), ajunge înapoi la echinocțiul de toamnă și îmbătrânește și moare la solstițiul de iarnă (cea mai mică zi din an). Soarele este văzut uneori ca fiind format din raze fierbinți și strălucitoare, care, prin puterea lui Dumnezeu, luminează și încălzesc Pământul.

În credințele populare, Soarele e personificat de un tânăr frumos, a cărui față e atât de strălucitoare încât luminează Pământul. El se plimbă în fiecare zi pe boltă – până la prânz merge călare pe un bivoli, pentru că urcă pe cer, până la amiază pe un cal, iar de la amiază până seara pe un leu.

Seara, după ce descălecă, Soarele mănâncă un colț de prescură și bea un pahar cu vin și apoi își continuă călătoria pe celălalt tărâm, până ajunge iar la Răsărit.

Alte credințe arată că Soarele merge tot timpul călare pe un leu, care se duce la culcare împreună cu acesta; în timp ce dorm, ei sunt purtați spre Răsărit de niște monștri mari. Dacă Soarele s-a odihnit îndeajuns, atunci răsare luminos. Dacă monștrii nu au lăsat Soarele să se odihnească, acesta răsare înegurat sau nu se arată deloc din nori.

Anotimpurile se explică în concepția populară prin faptul că leul se plictisește să stea tot timpul în dreptul nostru și atunci se mai duce și prin alte locuri, chiar dacă țărani îl roagă să rămână.

Foarte des, în folclor, apare formularea „Sfântul Soare”.

Luna

Noaptea, Luna îi ia locul Soarelui, iar ziua se odihnește. Ea este de obicei o fată frumoasă, soră cu Soarele. Legende spun că acesta a vrut să se însoare cu sora sa, dar fiind păcat, nunta a fost împiedicată, iar de atunci Luna fuge de Soare și ei nu se întâlnesc niciodată.

Fiind sora Soarelui, Luna era odată la fel de luminoasă ca el, însă Dumnezeu i-a mai luat din strălucire, ascunzând-o în apa mării pentru ca Soarele să nu o observe.

Pentru a explica fazele lunii, țărani spun că „Dumnezeu în fiecare lună înnoiește Luna prin puterea lui, ca să arate la oameni că din mic poate face mare și din mare poate face mic”.

Petele din Lună îi determină pe țărani să o asemene cu fața unui om, care ar fi Abel, primul cioban, care, după Biblie, a fost omorât de fratele său Cain.

În faza de Lună Nouă, țărani își zornăie banii din pungă, crezând că așa vor avea bani toată luna.

Totuși, Luna are și sem-

nificații malefice. În Bucovina se consideră că Luna Nouă înseamnă începutul tuturor relelor, iar dacă o femeie însărcinată bea din apa în care se oglindise Luna, urmează să nască un copil lunatic.

Eclipsele

Poporul numește eclipsele întunecimi de Soare sau de Lună. Vârcolacii sunt cei

Alte credințe spun că Soarele se întunecă și își întoarce fața de la oameni datorită păcatelor acestora.

În general, se consideră că eclipsele prevestesc calamități, războaie, etc.

Cerul

În tradiția românească, cerul este locuit de Dumnezeu, îngeri și sfinți, acolo fiind și Raiul. Cerul e o bol-

care mănâncă Luna, generând eclipsele.

Vârcolacii apar din copii nebotezați sau sunt fiii unor părinți nebotezați. Se mai spune și că vârcolacii apar dacă se mătură gunoiul înspre Soare, la asfințit, sau dacă cel care mestecă mămăliga dă cu făcălețul în foc.

Alte credințe afirmă că atunci când femeile torc noaptea fără lumânare, pe firele toarse stau vârcolacii, care ajung astfel la Lună sau Soare, rupând cu dinții din ele. Dacă firele se rup, vârcolacii își pierd puterea.

Luna nu dispare complet în timpul eclipsei pentru că e mai puternică decât vârcolacii și dacă aceștia ar mânca-o în întregime, s-ar sfârși lumea. De aceea țărani fac zgomot – trag cu pușca, cântă la diverse instrumente, trag clopoțele, – pentru a speria vârcolacii.

De asemenea, Luna e prea mare și vârcolacii oboresc să tot muște din ea sau Luna fuge și aceștia n-o pot prinde.

Eclipsele de Soare se explică, în general, la fel ca și cele de Lună, dar se mai spune și că, în timpul eclipsei, Luna trece repede pe lângă Soare, pe care îl întunecă Dumnezeu ca să nu o vadă.

tă așezată pe apă care înconjoară Pământul, având uși prin care îngerii aduc știri de la oameni.

În fiecare noapte, îngerii fac slujbe în cer. Cocoșii aud toaca și cântă; toaca poate fi auzită și de oameni, însă doar de cei buni și credincioși.

În noaptea de Anul Nou, de Bobotează și de Înviere, cerul se deschide. Doar oamenii buni pot vedea acest lucru și pot cere de la Dumnezeu să le îplinească dorințele. Tot atunci vorbesc și vitele, care pot fi auzite de aceiași oameni.

Stelele

În fiecare seară, stelele sunt aprinse de îngeri, pentru a lumina Pământul până dimineața. Fiecare om are steaua lui, care urmează să cadă atunci când omul moare. De aceea, atunci când pe cer apare o stea căzătoare, se spune că a murit un om.

Alte stele, mai mari și rotunde, intră în casele oamenilor, cad pe pământ sau pe oameni. Aceste stele sunt zmeii, balaurii sau vârcolacii, care umblă noaptea să facă rele oamenilor. Aceste stele mai sunt numite și stele rătăcitoare sau călătoare.

Cometele

Cometele, „stelele cu coadă”, prevestesc diverse nenorociri care vor apărea în partea în care se vede cometa. Se spune că în timpul războiului de independență din anii 1877–78, pe cer a apărut o cometă, la început mai mică, apoi din ce în ce mai mare, dispărând doar spre sfârșitul războiului.

Calea Lactee

Calea Lactee, vizibilă complet doar în nopțile senine și fără lună, e numită de țărani „Troianul Cerului” sau „Calea lui Traian” sau „Drumul robilor”. Se spune că astfel e arătat pe cer drumul pe care a venit Traian în Dacia și că tot pe acest drum ducea robii la Roma, punându-i în Carul Mare și Carul Mic. În alte credințe, pe acest drum merg sufletele morților către Dumnezeu. Calea Laptelui mai e numită și Crângul Cerului.

Carul Mare și Carul Mic

Sunt numite și Urse, iar în unele regiuni Carul Mic e numit și Plugșorul sau Grapa. Țărani cred că cele două Care sunt totdeauna înspre nord, orientându-se noaptea după acestea. Se spune că în Carul Mare românii își transportau robii din Dacia, iar în Carul Mic stăteau conducătorii dacilor. Steaua Polară are și ea diferite denumiri: Împărat, Candela Cerului, Stâlpul, Stejarul sau Steaua Ciobanului, ciobanii ghidându-se noaptea după ea.

(Sursa:

www.folkromania.com)

Fotbal

Lotul sângerează din o mie de răni

Echipa Națională a României se pregătește pentru ultima confruntare din sezonul de toamnă, contând pentru preliminariile Campionatului Mondial 2006. **Anghel Iordănescu** nu va putea folosi în Armenia, în data de 17 noiembrie, tocmai pe cei mai importanți componenți ai echipei. Iată lista impresionantă a absențelor: **Adrian Mutu** (depistat pozitiv), **Bogdan Lobonț**, **Răzvan Raț**, **Ionel Ganea**, **Marius Niculae** (toți accidentați), **Daniel Pancu**, **Adrian Iencsi** (ambii suspendați) și **Florin Șoavă** (retras).

Însuși scandalul răsunător al lui Mutu ar fi destul motiv de îngrijorare înaintea confruntării cu modesta echipă a Armeniei. Dar consumul de cocaină al „Briliantului” este numai una dintre problemele grave din lotul național.

Selecționerul Iordănescu uneori confundă postura sa de antrenor cu cel de politician. El fiind și un candidat al PSD la alegerile generale de la sfârșitul acestei luni, uneori recurge la manevre cu care încearcă să dobândească popularitate. Mai nou a lansat ideea retragerii tricoului cu numărul 10, până la expirarea suspendării lui Adrian Mutu. De asemenea, l-a invitat pe acesta și pe postul de antrenor secund la echipa reprezentativă. Iar toate aceste idei nu sunt prielnice atmosferei, și așa încordate de la lot. Mulți dintre fotbaliști nu sunt de acord cu metodele „Generalului”, care favorizează pe unii jucători, fiind cu ei foarte indulgent, în timp ce pe cei tineri îi ceartă pentru ori-

ce nimicuri. Informațiile provin din anturajul lotului, însă sursele nu vor să se identifice, din motive lesne de înțeles. „Puiu are fobie la tineri?”, titrează ProSport, gazetă de sport care evocă faptul că selecționerul, în pofida crizei de efectiv, nu contează nici pe

mai departe pe serviciile lui **Nicolae Mitea**, deși jucătorul de numai 19 ani este titular la Ajax Amsterdam. Apoi există vechiul conflict cu **Tiberiu Ghioane**. Mijlocul polivalent al echipei Dinamo Kiev este cel mai în formă mijlocas român, dar nu va fi convocat pentru că a refuzat, încă acum doi ani, să lucreze cu Iordănescu, care l-a tratat cu dispreț încă în perioada

când îi era antrenor la Rapid. În aceste condiții, selecționerul va trebui să afișeze un unsprezece inedit la Erevan. Până la încheierea ediției nu s-a publicat lotul, astfel ne putem baza numai pe informațiile neoficiale, publicate de cotidianul ProSport. Acesta susține că cea mai posibilă componență a lotului, cu mici modificări, va fi următoarea:

Portari: **Bogdan Stelea** (Dinamo București), **Emilian Dolha** (Rapid București), **Martin Tudor** (Steaua București)

Fundași: **Mirel Rădoi**, **Sorin Ghionea**, **Petre Marin** (Steaua București), **Flavius Stoican**, **Cosmin Bărcăuan** (Șahtior Donețk), **Cristian Chivu** (AS Roma), **Cristian Dancia** (Torpedo Moscova)

Mijlocași: **Nicolae Dică**, **Sorin Paraschiv** (Steaua), **Florentin Petre** (Dinamo), **Gabriel Caramarin** (FC Național), **Florin Cernat** (Dinamo Kiev), **Mihai Tararache** (FC Zürich)

Atacanți: **Ionel Dănciulescu** (Dinamo București), **Daniel Niculae** (Rapid), **Daniel Oprea**, **Adrian Neaga** (Steaua), **Ciprian Marica** (Șahtior Donețk)

Această listă probabil încă se va modifica, deoarece Rădoi și Chivu sunt ușor accidentați și excursia din Armenia nu este deloc certă pentru aceștia.

Bătănia și-a regăsit forma de debut

În a doua divizie națională (NB II) Giula evoluând pe teren propriu și-a adjudecat cele trei puncte cu un joc liniștitor și sigur. Conform jocului prezentat, cei de la Putnok nu au putut avea pretenții decât la o înfrângere echitabilă. „Am fi putut decide soarta meciului în primele cinci minute, dar n-am reușit. Ne-am chinuit doar până la marcarea primului gol, după care echipa mea a fost sigură pe sine și a meritat pe deplin victoria de 3-0”, a declarat după partida de la Giula, antrenorul gazdelor **Pásztor József**.

În a treia divizie națională (NB III) Bătănia și-a regăsit forma obișnuită la începutul campionatului, când localnicii au marcat o sumedenie de goluri, acumulând victorii la scor. Elevii lui **Juhász Zoltán** de această dată au câștigat, pe teren propriu, cu scorul de 4-1, în fața echipei de la Rákóczi. Spre uimirea bătăniilor, oaspeții au deschis scorul, în minutul cinci al partidei, dar egalarea gazdelor a întârziat doar două minute. Apoi a urmat schema obișnuită. Cei din Bătănia s-au instalat în atac constant, ce a adus și rezultate. La pauză, prin golurile lui **Miklós**, **Turbucz** și **Nedelea**, cele două echipe s-au întors la vestiare cu scorul de 3-1. În prima parte a reprizei secunde, a urmat golul an-

Giula, în echipament deschis, a atacat constant

tologic al lui **Végh**, cu care s-a și instalat rezultatul final de 4-1. Oaspeții n-au reușit să mai înscrie nici în ultima jumătate de oră, când jucau în superioritate numerică. „Până la partida de astăzi, numărul indisponibililor din lot a crescut la opt, dar înlocuitorii lor au făcut față și au dovedit că putem conta pe ei oricând”, a declarat antrenorul de la Bătănia.

În prima divizie a Județului Bichiș cei din Micherechi au obținut toate cele trei puncte posibile, pe teren propriu. Soarta partidei cu Szabadkígyós s-a decis în a doua repriză. Insistența în atac a gazdelor a rezultat un scor final de 3-1, de la micherecheni marcând **Lukucz**, de două ori, și **Gajdács**. „În a doua parte a jocului am reușit să ne impunem cu un joc insistent”, a declarat **Bíró Róbert**, antrenorul echipei din Micherechi, care în urma confruntării de duminică ocupă poziția a opta în clasamentul primei divizii județene.

Handbal

Constanța învinsă și acasă

După eșecul de la Barcelona, echipa masculină HCM Constanța, a pierdut, cu rezultatul final de 21-23, și în meciul disputat cu Pick Szeged, pe teren propriu. Cu această înfrângere, constănțenii și-au pierdut și șansele matematice pentru calificarea în Liga Campionilor. Ultima confruntare a românilor va avea loc la acest sfârșit de săptămână, la Skopje. În acest meci vor avea nevoie de o victorie pentru calificarea în următoarea fază a Cupei EHF.

Pagină realizată de Ștefan Crâsta

Mutu suspendat numai pe șapte luni

După ce a fost concediat de Chelsea, atacantul român a fost suspendat pe o perioadă de șapte luni. Astfel, perioada de penalizare va expira pe data de 18 mai 2005. **Adrian Mutu** pentru prima oară a ieșit în public, la sfârșitul săptămânii trecute, oferind un interviu postului de te-

leviziune BBC. În declarația sa fotbalistul și-a cerut scuze de la suporterii lui Chelsea și a precizat că nu este dependent de cocaină. Afirmatia lui a fost confirmată și de vizita medicală, efectuată de Comisia de

Disciplină a Federației Engleze de Fotbal. Verdictul englezilor a fost îngăduitor, pentru că Mutu și-a recunoscut vina și s-a supus tuturor urmărilor faptei sale. La data de 8 noiembrie, firma de impresariat **Becali&Popescu** a anunțat că, pe bază de înțelegere reciprocă, nu și-a înnoit contractul cu Mutu, care de acum înainte va fi impresariat de o firmă italiană.

Ultimele rezultate
ale echipelor
noastre de fotbal

Campionatul NB II		
Giula-Putnok	3-0	
Campionatul NB III		
Bătănia-Rákóczi	4-1	
Campionatul județean, Bichiș, div. I		
Micherechi-Szabadkígyós	3-1	
Campionatul județean, Bichiș, div. II		
Aletea-Kamut	1-2	

Următoarele
meciuri

13 noiembrie (sâmbătă)		
Kazincbarcika-Giula	13.30	
Telegerendás-Aletea	13.30	
14 noiembrie (duminică)		
Örkény-Bătănia	13.30	
M.bánhegyes-Micherechi	13.30	

ROMÂNIA

Luni 15 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.35 Info electoral 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Telesciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Pro Patria 14.30 Kronika 15.55 Sănătate pentru toți! 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Info electoral 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.00 Cultura eco 20.30 Documentar 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Nocturne 23.30 Film. Misterul camerei galbene 1.30 Jurnalul TVR 2.30 Film (R) Hoțul cinstit 4.25 Caravana premierelor (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Marți 16 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.35 Info electoral 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanzpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.05 Spectacolul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Alege viața! 14.30 Cultura eco 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Info electoral 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Decalaj orar 20.45 Avanzpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Descoperire periculoasă 0.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Profu! 1.00 Jurnalul TVR 2.00 Film (R) Misterul camerei galbene 4.00 Cultura eco (R) 4.25 Alege viața! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Miercuri 17 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.35 Info electoral 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanzpremiera 9.10 Serial (R) Profu! 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 O vedetă... populară (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Oameni ca noi 14.25 ...Sed Lex! 14.50 TVR în direct 15.50 Fotbal: Armenia-România 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Articolul 99 20.55 Avanzpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Info electoral 22.40 Film. Viața secretă 0.15 Cinci minute de cultură 0.25 Serial. Profu! 1.15 Jurnalul TVR 2.15 Film (R) Descoperire periculoasă 3.45 Corect! (R) 3.50 Sănătate pentru toți! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Joi 18 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.35 Info electoral 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanzpremiera 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Iartă-mă! (R) 10.55 Măilele... cu 5 stele (R) 11.50 Clubul de comedie (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Dincolo de hartă (R) 14.30 Akzent 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Info electoral 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Telectinemateca: Farfan la Tulipe 20.55 Avanzpremiera 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Scurtcircuitul 0.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Profu! 1.05 Jurnalul TVR (R) 2.05 Film. Împărat și asasin 3.25 ...Sed Lex! (R) 3.55 Garatant (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Vineri 19 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 6.35 Info electoral 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate (R) 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanzpremiera 9.10 Serial (R) Profu! 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Euro-dispecer 11.00 Garatant 100% (R) 12.00 Caravana premierelor (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Spectacolul lumii 14.30 România politică 15.00 Ex Libris 16.00 Clic! 17.00 Interes general 17.50 Serial. Info electoral 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Stele... de 5 stele 20.00 Serial. CSI-Crime și investigații 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Filme șoc și filme șic 0.15 Cinci minute de cultură 0.25 Serial. Profu! 1.15 Jurnalul TVR 2.15 Film. Împărat și asasin 3.45 Click! (R) 4.25 Interes general (R) 5.05 Serial. Destine secrete.

Sâmbătă 20 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.20 Teleshopping 7.30 Desene animate 8.30 Jurnalul TVR 8.45 Serial. Felicity 9.30 Teleshopping 9.45 Agenția 2 fără un sfert 10.00 Cartea TvRecordurilor 11.00 Caravana premierelor 11.30 Spectacolul lumii 12.00 Inimă de român 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Lumea-n care trăim 14.15 Avanzpremiera 14.30 O vedetă...populară 16.00 Dincolo de hartă 16.30 Ora Olimpică 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film 20.05 Finala Eurovision Junior 22.30 Jurnalul TVR (R) 22.45 Taverna 0.15 Film. Centrul pământului 1.45 Jurnalul TVR (R) 2.45 Film. Malena 4.25 Avanzpremiera 4.35 Serial. Destine secrete 5.25 Teleshopping.

Duminică 21 noiembrie

6.00 Universal credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jurnalul TVR 8.45 Debut 50 plus 9.45 Orizont 2007. Eu și Europa 10.45 Ulita spre Europa 11.00 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Supermarket de divertisment 14.45 Tezaur folcloric 16.00 Travelling circular 17.00 Clubul de comedie 17.50 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Minutul 91. 19.15 Fotbal: Universitatea Craiova-Dinamo Rezervă: Film. Carter, zis Uraganul 22.30 22.55 Film. Lovitură mortală 0.05 Serial (R) Counterstrike sau jocul puterii 0.50 Cinci minute de cultură 1.00 Jurnalul TVR (R) 2.00 Film (R) Centrul pământului 3.30 Lumea-n care trăim (R) 4.20 Universal credinței (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 15 noiembrie

6.00 Serial (R) Vânt și nor 6.50 Teleshopping 7.20 Buburuze și alte găze (R) 7.50 Arca lui Noe (R) 8.20 Atlas (R) 8.50 Serial (R) Farmece 9.35 Cinci minute de cultură 9.50 Amfiteion diplomatic (R) 10.45 Atenție, se cântă! (R) 11.45 Serial (R) Intoarcere în Paradis 12.30 Cinci minute de cultură 12.45 Info electoral 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Alege și votează! 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Thaianda, țara zămbetului 16.30 Fotbal în sală 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Sabrina 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Info electoral 21.30 Serial. Dragul de Raymond 22.00 Elector 2004 22.30 Serial. Districtul 23.20 Cinci minute de cultură 23.35 Lumea de aproape (R) 0.20 Serial (R) Dragul de Raymond 0.50 Film (R) Prințul arab 2.20 Cinci minute de cultură 2.35 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.50 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Districtul 4.30 Expres TVR 5.00 Serial (R) Sabrina 5.30 Jurnalul TVR (R).

Marți 16 noiembrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Prim plan (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.30 Cinci minute de cultură 9.45 Televiziunea, dragostea mea (R) 10.45 Cronica unei veri (R) 11.15 La pânză (R) 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Cinci minute de cultură 12.45 Info electoral 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Documentar 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Zestrea românilor 17.30 Mărturi 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Sabrina 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Info electoral 21.30 Serial. Dragul de Raymond 22.00 Elector 2004 22.30 Serial. Star Gate 23.30 Cinci minute de cultură 0.15 Film. Firefox 2.15 Thaianda, țara zămbetului (R) 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.35 Serial (R) Star Gate 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Sabrina 5.30 Jurnalul TVR (R).

Miercuri 17 noiembrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Top sport (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.30 Cinci minute de cultură 9.45 Coolmea distracției (R) 10.45 D'ale lui Mitică (R) 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Cinci minute de cultură 12.45 Info electoral 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Alege și votează! 15.30 Volei 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Forum 18.00 Art Nouveau la Orazea 18.30 Fotbal: Macedonia – Cehia 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Info electoral 21.30 Serial. Dragul de Raymond 22.00 Electro 2004 22.30 Serial. Colectionarul de suflute 23.20 Cinci minute de cultură 23.35 Vedete... și vedeți! (R) 0.20 Serial (R) Dragul de Raymond 0.50 Film. Primul păcat mortal 2.35 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.50 Gura lumii (R) 3.45 Serial (R) Colectionarul de suflute 4.30 Expres TV 5.00 Art Nouveau la Orazea (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Joi 18 noiembrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Auto Club (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.30 Cinci minute de cultură 9.45 Lumini ale creatorilor din umbră 10.45 Mărturi (R) 11.15 Zestrea Românilor (R) 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Cinci minute de cultură 12.45 Info electoral 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Lecția de privat 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Forum 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Sabrina 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Info electoral 21.30 Serial. Dragul de Raymond 22.00 Elector 2004 22.30 Serial. Amazon 23.20 Cinci minute de cultură 23.35 Lecția de privat (R) 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.35 Film. Singur în Africa 2.05 Medalion de interpret (R) 2.35 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.50 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Amazon 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Sabrina 5.30 Jurnalul TVR (R).

Vineri 19 noiembrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Două roți (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.30 Cinci minute de cultură 9.45 Via Sacra (R) 10.45 Casa mea (R) 11.15 Pescar hoinar (R) 11.45 Magazinul studiourilor teritoriale 12.30 Cinci minute de cultură 12.45 Info electoral 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Alege și votează! 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Auto Club 17.30 Prim plan 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Sabrina 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Info electoral 21.30 Serial. Dragul de Raymond 22.00 Elector 2004 22.30 D'ale lui Mitică 23.30 Cinci minute de cultură 23.45 Serial. Pasărea Spin 0.45 Film. Loterie mortală 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.35 Serial (R) Pasărea Spin 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Sabrina 5.30 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 20 noiembrie

6.00 Serial. Rebelii 7.00 Teleshopping 7.30 La pânză 8.00 Universal cunoașterii 9.00 Cronica unei veri 9.30 Buburuze și alte găze 10.00 Stelele pentru Europa 10.30 Europa pur și simplu 11.30 Top sport 12.00 Rugby: România-Japonia 13.55 Acum este... MAXIMA 14.00 Fotbal: FC Național-Clujul 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Capodopere în colecțiile Cehie 16.30 Averi fabuloase 17.00 Amfiteion diplomatic 18.00 Televiziunea, dragostea mea 19.00 Rugby: Anglia-Africa de Sud 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Ora de artă 22.00 Film. Cristofor Columb 0.05 Serial. Pericol din spațiu 1.00 Concert 1.45 Fotbal (R) 3.30 Universal cunoașterii (R) 4.30 Expres TV 5.00 Stelele pentru Europa (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Duminică 21 noiembrie

6.00 Vânători de animale necunoscute 7.00 Teleshopping 7.30 Medalion de interpret 8.00 Fermă 9.00 Pescar hoinar 9.30 Arca lui Noe 10.00 H... ora prichindeilor 11.00 Casa mea 11.30 Două roți 12.00 Serial. Vânt și nor 12.55 Acum este... MAXIMA 13.00 Coolmea distracției 14.00 Atlas 14.30 Lumea de aproape 15.15 Serial. Aventurile lui Sindbad 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Intoarcere în Paradis 17.10 Serial. Farmece 18.00 Atenție, se cântă! 19.00 Serial. Sabrina 19.30 Piersic Show 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Film. Improptu 23.00 Remix 0.05 Averi fabuloase (R) 0.30 Film (R) Cristofor Columb 2.20 3.05 Piersic show (R) 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Sabrina 5.30 Jurnalul TVR (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

15 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

16 NOIEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

17 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanzpremiera „Ecra-nul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

18 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

19 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanzpremiera „Ecra-nul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

20 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere

21 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66.14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

17 noiembrie 2004 (mtv ora 13.35)

Reluare: 19 noiembrie 2004 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul românesc televizat va relata despre serbarea omagială, dedicată amintirii microbiologului Victor Babeș, organizată de Societatea Culturală a Românilor din Budapesta. O să aflați și despre primele experiențe ale anului pregătitor de la Liceul Românesc din Giula, iar iubitorii artei bizantine vor putea vedea prezentarea detaliată a bisericii ortodoxe române din Săcal.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 15 noiembrie 2004

16.00–16.55 Teleaudiența 16.55–17.00 Vorbitori corect 17.00–17.30 Universal culturii 17.30–18.00 Știri regionale.

Marți, 16 noiembrie 2004

16.00–16.30 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.30–17.30 De la om la om (magazin de actualitate socio-economică) 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 17 noiembrie 2004

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 16.30–17.00 Viața la țară 17.00–17.50 FORUM – Campanie Electorală 17.50–18.00 Știri regionale.

Joi, 18 noiembrie 2004

16.00–16.30 Orienturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 16.30–17.00 Pe viu (talk show pe teme de actualitate) 17.00–17.50 FORUM – Campanie electorală 17.50–18.00 Știri regionale.

Vineri, 19 noiembrie 2004

16.00–16.30 Clubul de vineri 16.30–17.30 Cu noi în familie (magazinul familiei) 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 20 noiembrie 2004

16.00–16.15 Magazin științific 16.15–16.30 Zona IT 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Jurnalul copiilor.

Duminică, 21 noiembrie 2004

16.00–17.15 Cântecul de acasă 17.15–17.45 Magazin duminical 17.45–18.00 Dialog spiritual.

Sponsori ai săptămânalului „Foaia românească”

Ministerul Patrimoniului Cultural Național, Fondul Cultural Național, Ungaria

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, Guvernul României

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

Unitate prin diversitate
Unleuna Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
 - ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
 - ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
 - ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism
- Program radiofonic: 15 noiembrie, luni – ora 19.00 – Kossuth URH: 66.29 MHz și 66.14 MHz – Frecvențele posturilor teritoriale

Liceul Românesc „N. Bălcescu” din Giula împlinește 55 de ani

În data de 20 noiembrie 2004, Liceul „N. Bălcescu” din Giula va sărbători 55 de ani de la înființarea sa. Organizatorii așteaptă cu mult drag pe toți foștii și actualii elevi și profesori ai acestei instituții, pentru a sărbători împreună acest moment aniversar.

Cu fotomontajul din această pagină dorim să stărnim interesul tuturor celor interesați pentru a participa la festivitatea organizată de Liceul Românesc din Giula.

Privesc școala
și parcă-mi zice
Cu vorbe blânde
omenest:
„În lume
oriunde-i ajunge,
De mine-o să-ți mai
amintesc!”

Ilie Ivănuș

Imagini din arhiva liceului: www.balcescu.sulinet.hu

FOAIA
românească
12 NOIEMBRIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Toma Iova, Rita Păcaș, Cristian Martin. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile postale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec postal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.